ÉVFOLYAM 27. SZÁM — III. ÉVF. BUDAPEST, 1943. JÚNIUS 30

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

TÖRVÉNYHATÓSÁGI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR
KAPOSVÁR

ÁRA: 24 FILLÉR

A TISZTOGATÓ SEREG LEGYŐZI A CSETNIKEK VÉGSŐ ELLENÁLLÁSÁT EGY BOSZNIAI FALUBAN

Bandaharcok

KÉT ÉVEN ÁT TARTOTT A PARTIZÁNOK rémuralma itt a hercegovinai hegyek között, ahol a 13 község lakossága kitartott a felszabadító csapatok beérkezéséig

A boszniai hegyekben garázdálkodó csetnikek egész falvakat perzseltek fel és földönfutóvá tették a békés földművesek ezreit. A védtelen falvak közül azonban összefogott 13 szomszédos község és a férfiak hősi ellenállásra szervezték meg a vidéket. Két éven keresztül sikerült távoltartani a rabló, gyujtogató bandákat, melyek rettegésben tartották a vidéket és két év után megérkeztek a felszabadító csapatok. A hősi küzdelem után most összeszedték a fegyvereket és a földművesek visszatérnek földjeikre, boldogan és büszkén, mert égő falvak, feldúlt vidék, üszög és pernye között sikerült megóvniok otthonukat Moszkva szellemétől, a bolsevista tűztől és rombolástól!... A külföldről segített szerb kommunisták főerejét katlanba szorították a németek s megsemmisítésükkel számolni lehet.

HARCBA INDULNAK A HEGYIVADÁSZOK Bosznia kopár hegyei között a banditák ellen. A szerb partizánok elleni harc nehéz terepen folyik. A kopár hegyek közé az előnyomuló katonák még a főzéshez szükséges fát is magukkal kell vigyék, hátizsákjukra akasztva, ahogy képünkön is látható

TEREPTARKA RUHÁBAN indul útjára a hegyivadászok csapata és az álcázás sikeréért arcukat is „terep-tarkára" kormozzák . . .→

MUZULMÁN FÖLDMŰVES a régi montenegrói határmenti Gacko falucskából. 41 éves és bajtársai a kétéves ellenállás küzdelmeiben félelmet nem ismerő harcosnak mondják ↓

LÉGELHÁRÍTÓ ÁGYÚ biztosítja a hegyivadászok felvonulási útját. A jól felszerelt kommunista bandákkal szemben mindenre fel kell készülni

PÁNCÉLKOCSI TÁBOR A HAJNALI SZÜRKÜLETBEN a hercegovinai hegyek között. A csetnikek fészke ellen nemsokára megindul a támadás

Boszniában

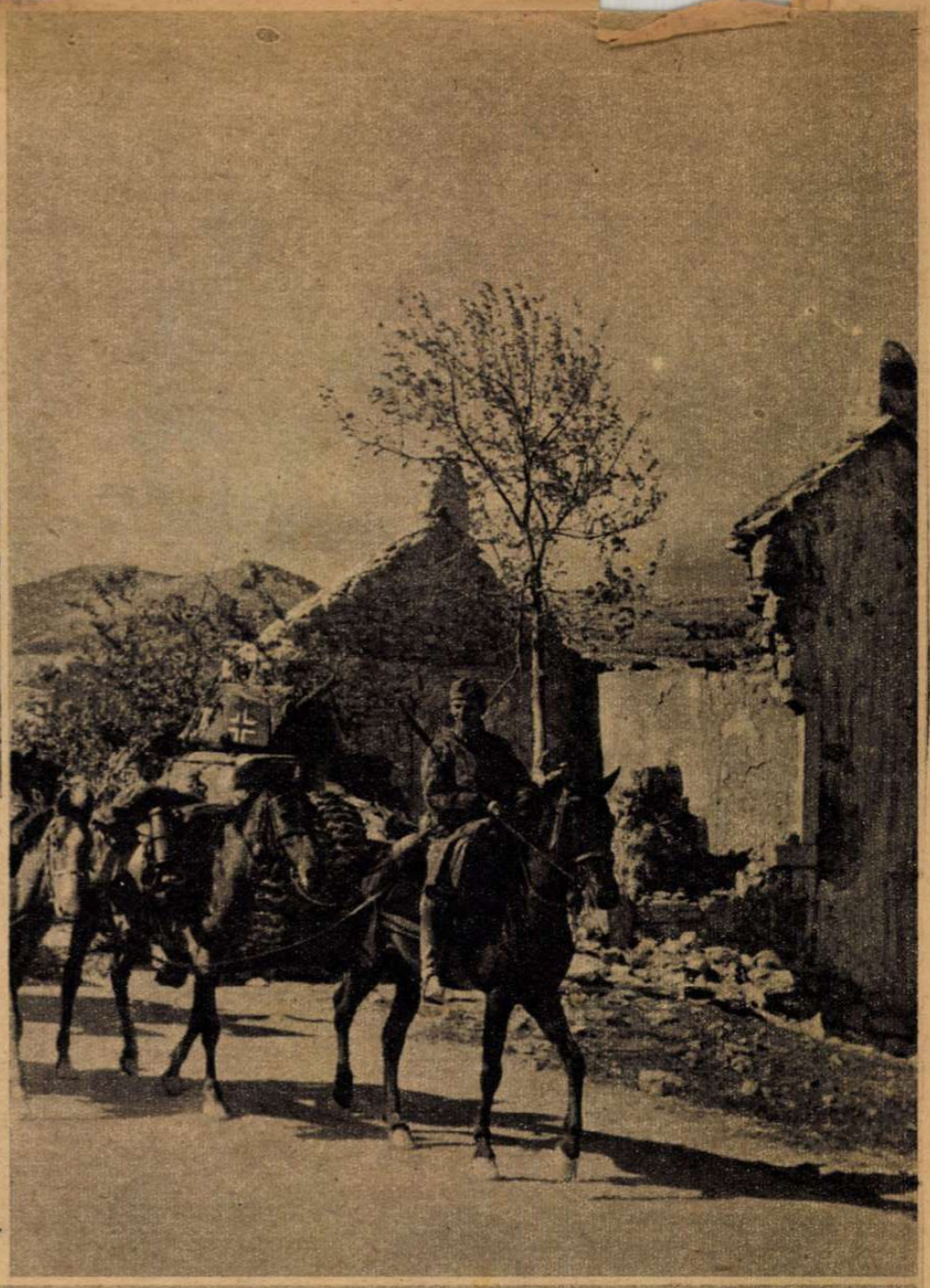

A GYALOGSÁG ELSŐ CSATÁJA a hegyi út mellett felbukkant csetnikekkel. A könnyű géppuska végigszántja a csetnikek rejtekhelyének környékét

VISSZAVONULÓ BANDÁK NYOMÁBAN, elpusztított falun megy keresztül a megtisztító csapat. A bandák elpusztítanak, felégetnek mindent maguk mögött →

↑ HEGYIVADÁSZOK bolsevista bandákkal való összecsapás előtt a hercegovinai hegyekben. A sziklás, bokros, bozótos hegytető széléről az ellenség minden mozdulatát szemmel kísérik

A TISZTOGATÓ CSAPAT BEVONUL egy hercegovinai faluba. A muzulmán lakosság hálás szeretettel fogadja a katonákat . . .

. . . akik megszabadították őket a kommunista bandák terrorjától. Férfiak, asszonyok és gyerekek veszik körül a félelmetes tankokat . . .

A FALU VÉDŐŐRSÉGE utoljára gyülekezik fegyveresen a község főutcáján . . .

ÖSSZESZEDIK A FEGYVEREKET . . . Nincs már ezekre szükség többé. A bandaharcoknak ezen a vidéken vége és az elmúlt hónapok harcosai ha szívükből is megszokott és megszeretett fegyvereiket, de boldogan adják át a védelem gondját az erős, felfegyverzett felszabadítóknak . . .

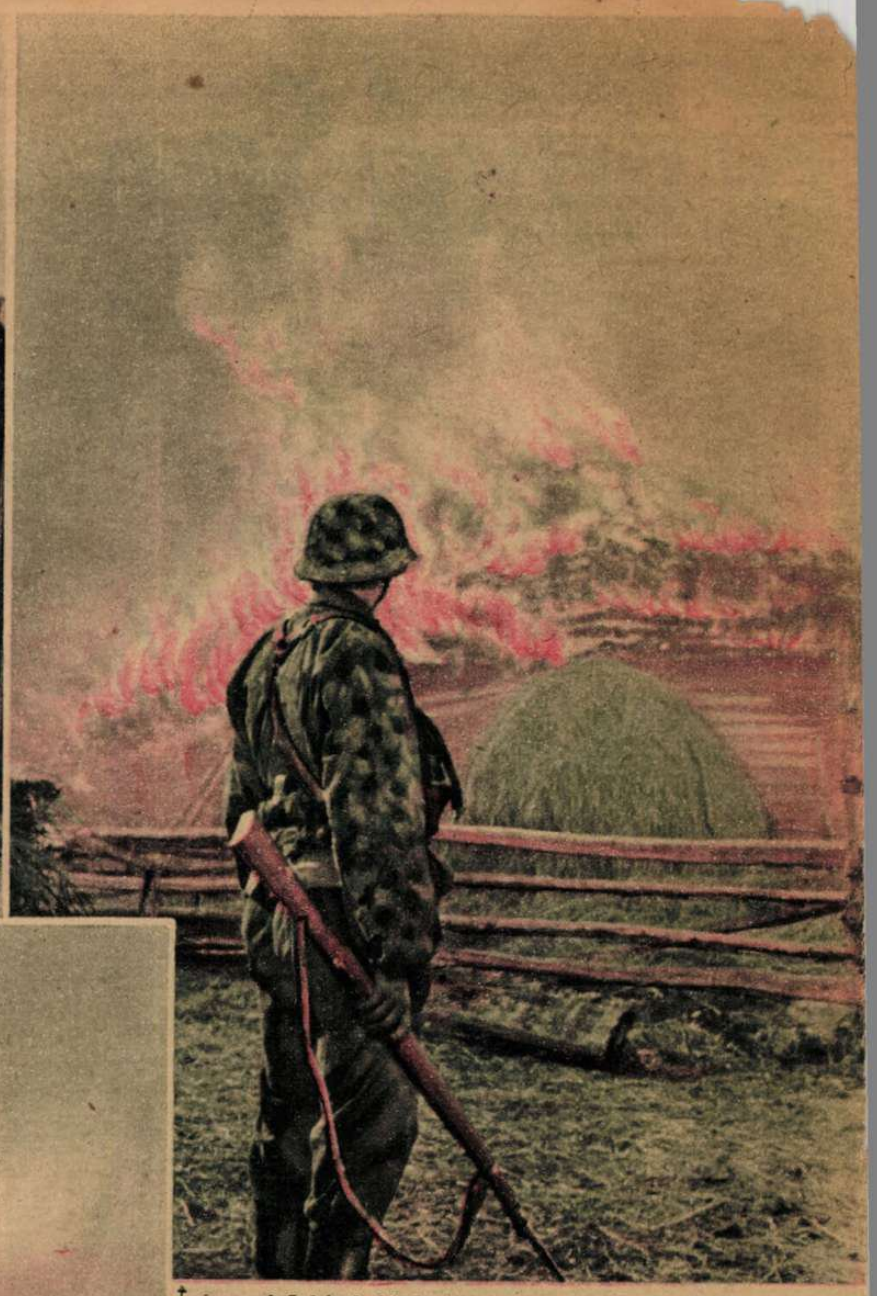

† A BOLSEVISTÁK ÁLTAL MEGSZÁLLT FALVAK SZOMORÚ SORSA . . . A felszabadítók támadásai ellen védekező bandák tüzet dobtak a házakra . . .

HÁZTÓL HÁZIG FOLYIK A HARC, a felszabadító csapat katonái égő utcasoron futnak előre, hogy csatlakozzanak a falut bekerítő bajtársaikhoz . . .

. . . akiknek sikerült közben meglepniök a visszavonulásra készülődő bolsevisták egyik csoportját. A meglepetés teljes volt; a banda harc nélkül, kezében a kommunista vörös zászlóval került fogságba. ↓

† . . . és az égő házak között folytatják kilátástalan harcukat. A lakosság minden java elpusztul, inség fenyegeti a békés földművelőket.

ÉG A FALU
A csetnikek borzalmas garázdálkodásának kegyetlen vége . . . ↓

ELŐRE AZ ÚJ HARCOK SZÍNHELYE FELÉ
Kiégett házak között vezet tovább a tisztogató csapatok útja. Bosznia és Hercegovina földműves lakói borzalommal fognak visszaemlékezni a kommunista rémuralomra, amelyet most megtör a tengely ereje. ↓

HÉTRŐL HÉTRE

Négy felszabadításról

beszélt a nemzeti újságírók bécsi kongresszusának záróülésén Sündermann elnök s a rövidre fogott programmpontokban, minden kertelés nélkül meghatározta azokat a teendőket, amelyeknek megvallása és elvégzése nélkül, az európai népek szabadságát semmiféle hatalom és mennydörgő frázis, többé már nem biztosíthatja! A föld és a hold között lebegő, viszonytalan és elméleti szabadság nincs s akik csak szónokolnak, de nem merik vagy nem tudják megmondani, hogy mitől kell előbb megszabadulni a valóban szabad fejlődés megteremtéséhez, azok csak megcsalják a népeket és önmagukat, az évszázadok folyamán kifejlődött igazságtalanságok és visszaélések változatlan uralma érdekében. Sündermann elnök, 21 nemzet 400 újságírója előtt a következőkben foglalta össze a mai kor népi és nemzeti szabadságának előfeltételeit: 1. A népek megszabadítása a zsidó világméregtől. 2. A világ megszabadítása a bolsevista gyilkos rendszer nyomásától. 3. A dolgozó emberek megszabadítása a kapitalista kizsákmányolástól. 4. A világ megszabadítása az angol-amerikai imperializmustól... Ezért a világtisztogató követelményért milliók harcolnak a csatatereken, ezekért az eszmékért hősök ontották vérüket s a szabadságot olyan bő ömlengéssel emlegető összes liberális és demokrata közírókat még vezéregyéniségeknek is elismerjük, ha ezeket a világos és egyszerű pontokat félreérthetetlen nyiltsággal, az igazi szabadsághoz vezető út parancsának vallják. Tessék urak és polgárok, itt a — választóviz...

Nem mindenki

Aladár és strohman, aki más tevékenységi területekről a gazdasági élet munkakörébe lépet át, — irja egy baloldali lap igen kenetteljes hangon, s ezt a tételt, mint megtámadhatatlan igazságot, mi is elfogadjuk. A véleménykülönbség csak egyes következtetések levonásával kezdődik, amikor a baloldal azt állitja, hogy az antiszemitáknak csak a zsidóság eltávolitása a fontos, de nem törődnek a behelyettesitő magyarokkal, sőt támadják őket... Ez a kijelentés már túl csavarosan szerkesztett ténymegrendítő. Szűcs, Kerékjártó, Debreczenyi, Ráskai, Kánya, Matolcsi, Tóth, Mátyási, Bukóczy, Biró, Vásárhelyi, Marosi, Pallagi, Takács, Rozgonyi, Szekfű, Szepesi, Bakos, Rakovszky, Gölniczai és Ráskai voltak a panaszosok 1924-ben, szőlőbirtokos kisgazdák egy szálig, s akiket bepanaszoltak nemes Zemplén vármegye színe elé, azok élén a tolvaj Frisch Salamon, Weisberg Jakab, Jankli Ábrahám, Herskó Náthán, Grosz Sámuel, Róth Mózes, Goldhammer Náthán, Zöldági Ábrahám, Hrusovszki Dávid, Rubin Éliás, Nyulas Izraelné s a névtelen „Pipás zsidóné" jártak, tülekedtek, elfoglalni a kis magyar szőllőket. Hányan változtatták meg vajjon az elkallódott panaszirat óta a nevüket zsinórosan magyarosra s hány galiciai utódjuk hangoskodik felháborodottan a zsidótörvények ellen?... Hát ezért volt és van szükség a történelmi perre, visszaszerezni a magyarok jussát, s ezért nem igaz a sok álszent kiabálás a törvények őrei ellen!

nemzedéket hazaszeretetben és tudásban, minden falu és város területén, hogy megnyerhesse a magyarság a nagy történelmi pert, amelyet a jobb jövendőért folytat. Még az Aladárok ellen sem azért küzdünk, mert sajnáljuk tollasodásukat, hanem mert áldatlan működésük megnehezíti a törvényekben előirt átalakulás egészséges folyamatát és átmeneti uralomhoz segíti a tudatlanságot, a háttérben lapuló zsidó tulajdonosok érdekében és a komoly tapasztalatokkal rendelkező keresztény szakemberek rovására. A zsidók eleget foglaltak az utolsó másfél évszázad során, foglaljanak most már a magyarok is, saját hazájukban, az osztó igazság és a becsületes munka nevében!...

A zsidó hontoglalás

megdöbbentő okmányát hozták be a szerkesztőségünkbe. Az elsárgult jegyzőkönyvet 119 évvel ezelőtt, a hegyaljai Erdőbénye mezővárosban vette fel a főbíró és a hites előljáróság a helybeli zsidók visszaéléseiről és csalárdságairól panasznak, kérelemnek, vádnak, de bizony elkallódott az „akta", ki tudja, hány más magyar

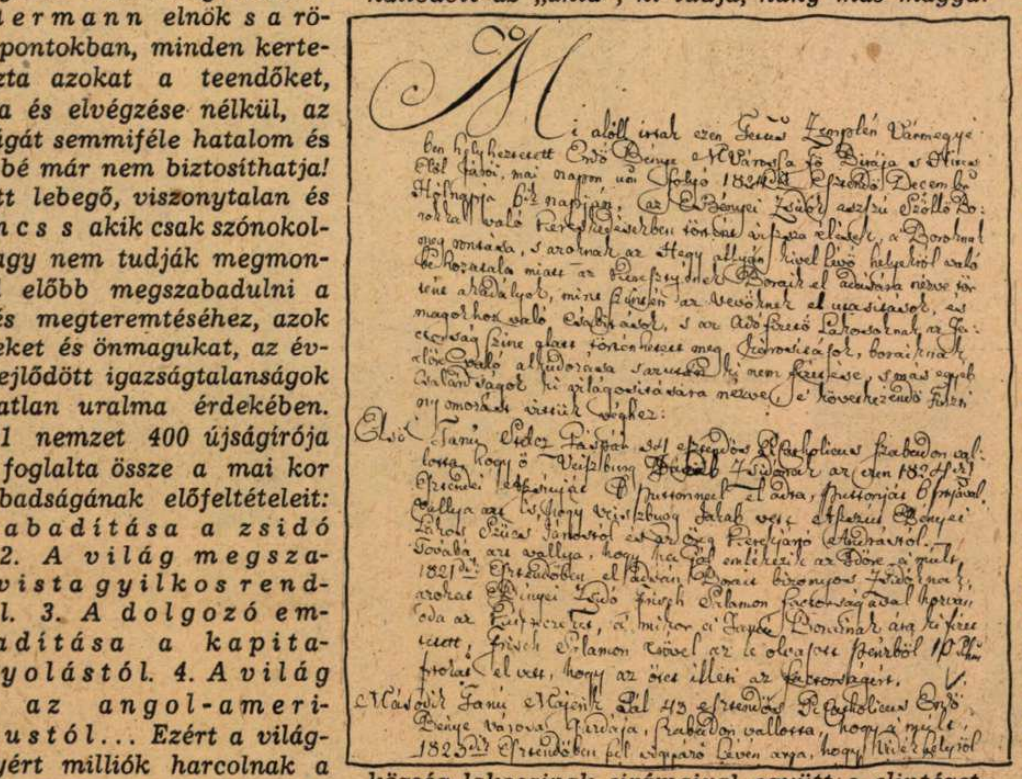

község lakosainak sirámaival együtt s elintézetlenül került elő az irattárak porából az Úr 1826-ik esztendejének erdőbényei történetével az izgató sorok között... A hegyaljai városkában 32 tanu vallott arról, hogy a beáramlott zsidók elvadult mohósággal és törvénytelenséggel szegényitik a környéket s valósággal kirabolják, különösen az öregebb gazdákat és az özvegy asszonyokat. Kiderül a jegyzőkönyvből, hogy 1824-ben az erdőbényei zsidók megrontották a kiváló hirű hegyaljai aszúborokat, máshonnan becsempészett vinkóval keverték a nemes nedűt, letörték a keresztény kereskedelmet, nem fizették meg a vásárolt árut s irgalmatlan következetességgel húzták ki a földet a magyarság lába alól. Megfájdul az ember szive a panaszosok névsorától. Hiszen már régen elporladtak a károsultak az erdőbényei temetőben az egyenlőtlen földi harc után s talán utódaik is szétszéledtek a Hegyaljáról, ahol hiába kapaszkodtak tíz körmükkel az anyaföldbe, de a kétféle névsor, az ősi kis tulajdonosokról és a helyükbe szüremlett idegenekről mégis meg-

A levéltárak

titka lassan a napfényre kerül Franciaországban s világosság hull a háború előtti diplomácia sok érthetetlen rejtélyére és az európai feszültség tragikus és véres feloldásának titkos rugóira. Az emberek millióı dolgoznak, reménykednek, s gyanutlanul végzik tisztességesen elrendelt munkájukat és közben a világpolitika kalandorai előkészitik a romlás és a hatalmi harc megejtő vermét az áldozatnak szánt nemzetek számára... A párisi külügyminisztérium egy most felfedezett „szigoruan bizalmas" „egyetlen példányú" okiratának fényképmásolatát mutatjuk be olvasóinknak, amelyben 1931 december 9-én, a titkos megbizatással Varsóba küldött Massigli előtt feltárták a francia-lengyel politikai és katonai szerződés olyan megállapodásait, amelyekről a francia népnek és törvényhozásnak semmi tudomása! A páratlanul érdekes okirat szerint a francia-lengyel szerződést csak a két katonai vezérkar kötötte egymás között 1921 február 19-én, egyedül Foch marsall és Sosnkovszky lengyel tábornok aláirásával, de érvényben volt a jelenlegi háború kitörése idején is, anélkül, hogy a kormány vagy törvényhozás megerősitette volna. A szerződés értelmében a felek kölcsönös hadbalépésre kötelezték országaikat, arra az esetre, ha a páriskörnyéki béke végrehajtása azt megkivánná; ha a helyzet Németországban nyugtalanitóan alakulna; ha háborús veszély közeledne s ha Németország mozgósitana... Kötelezte Franciaországot Foch marsall arra is, hogy szárazföldön és tengeren előre nyomuljon, ha Szovjetoroszország háborúval fenyegetné, vagy megtámadná Lengyelországot, különösen azért, hogy a lengyel biztonságot megvédje Németország ellen s támogassa szövetségesét a vörös hadsereggel vivott harcokban. Az egyezmény szövege olyan általános és ködös, hogy annak alapján bármikor megtehetett volna inditani a háborút akár Németország, akár Szovjetoroszország ellen, 1921 és 1939 között! Az egymást követő francia kormányok többször megpróbálták a katonai szerződés értelmét világosabb formába önteni, de kisérletezésük csődöt mondott, mert az igazságtalan és őrült békeparancsok hiveinek az erőszak kötetlen alkalmazását biztosító homályos szöveg volt

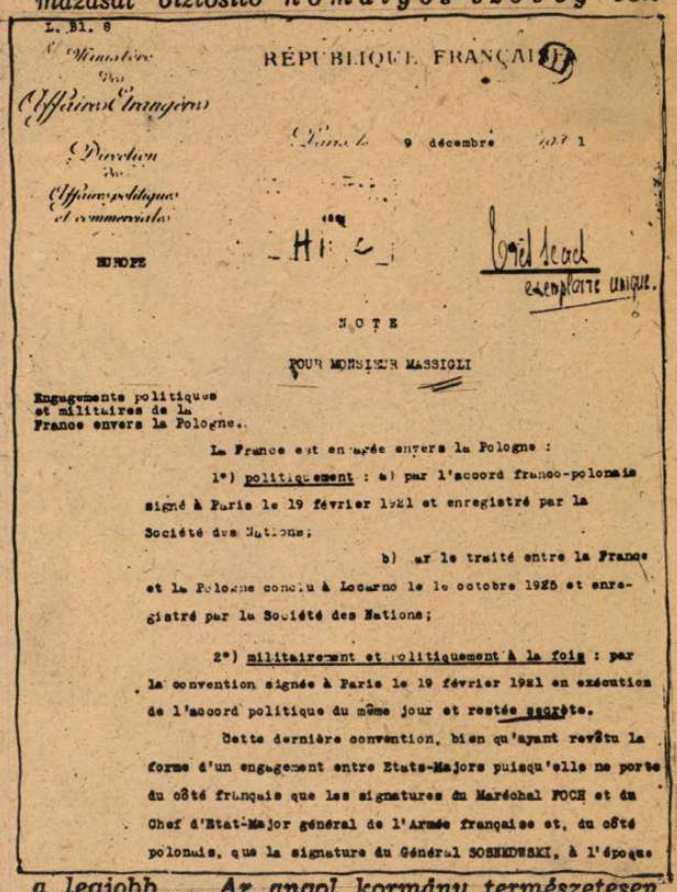

L. 31. 8

Ministère des Affaires Etrangères

Direction des Affaires politiques et commerciales

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

Paris le 9 décembre 1931

EUROPE

Hist.

Serial Secret exemplaire unique.

NOTE

POUR MONSIEUR MASSIGLI

Engagements politiques et militaires de la France envers la Pologne.

La France est engagée envers la Pologne :

1°) politiquement : a) par l'accord franco-polonais signé à Paris le 19 février 1921 et enregistré par la Société des Nations;

b) par le traité entre la France et la Pologne conclu à Locarno le 16 octobre 1925 et enregistré par la Société des Nations;

2°) militairement et politiquement à la fois : par la convention signée à Paris le 19 février 1921 en exécution de l'accord politique du même jour et restée secrète.

Cette dernière convention, bien qu'ayant revêtu la forme d'un engagement entre Etats-Majors puisqu'elle ne porte du côté français que les signatures du Maréchal FOCH et du Chef d'Etat-Major général de l'Armée française et, du côté polonais, que la signature du Général SOSNKOWSKI, à l'époque

a legjobb... Az angol kormány természetesen tudta azt, amit a francia politikusok elfelejtettek saját népükkel közölni s várták a jó alkalmat a szerződés érvényesitésére. Ez volt az angol rétegező világpolitika: — a szomszédom legyen barát, a szomszéd szomszédja ellenség, az ellenség hátsó szomszédja barát s annak szomszédja újra ellenség... Igy lehetett Európát megnyomoritani és békés fejlődését megakadályozni. Jó tanulság az ilyen szerződések kiemelése a páncélszekrényekből, hogy Európa népei megismerjék a közelmultat s olyan új világért küzdjenek, amelyben munkájuk eredményét nem dönti halomra titkos szerződések átkos, sötét ereje...

URNAPJÁN AVATTÁK FEL BÁCSJÓZSEFFALVA ÚJ ÁLLOMÁSÁT

A bácskai új „Székelyföld" belépőjénél, ott, ahol két évvel ezelőtt 15 ezer földreborult bukovinai székely megcsókolta a magyar földet: Bácsjózseffalván új állomásépületet emelt a Máv. Az új állomást a józseffalvai székelyek fafaragásai díszítik és a mellette lévő kisparkban, ezernyi piros muskátli között Székely Albert csodakútja muzsikál hálaéneket.

Dr. Németh Kálmán Józseffalva plébánosa, megköszöni a MÁV-nak az új állomásépületet ←

Az új állomásépület

← Az ünnepségre érkező Zsindely Ferenc közlekedésügyi minisztert dr. Deák Leó üdvözli az állomáson.

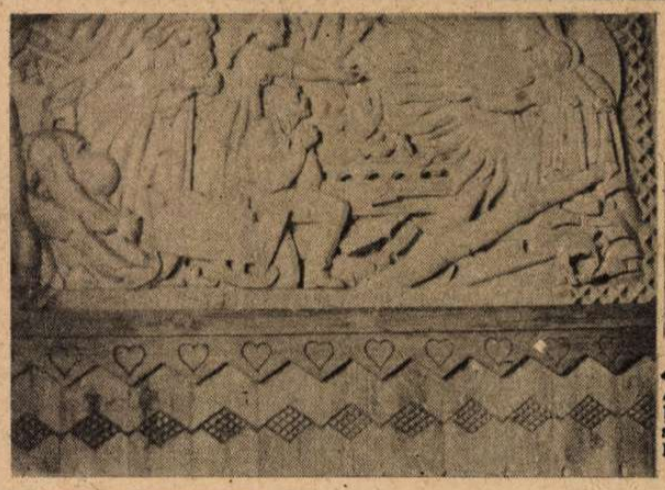

Dr. Imrédy Kálmán, a MÁV elnökigazgatója engedélyt kér az állomásépület ← megnyitására

Józseffalvai levente-lány

← Az állomásépület csarnokában tizennégy fafaragásos stáció mutatja be a székelység útját Csaba királyfitól napjainkig

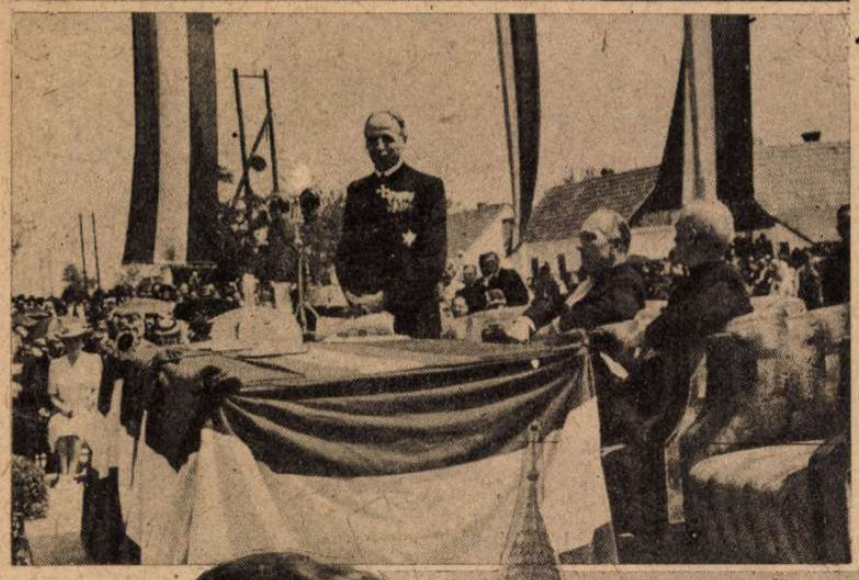

Az avatóünnepség közönsége áhítatos arccal figyel a szónokok szavára

Öreg székely Józseffalváról. Nagy utat járt meg, nehéz v az élet, de itthon van s szívében béke, az áhított magy földön

Bácsjózseffalva híres zenélő kútja és megépítője az ezermester Székely Albert

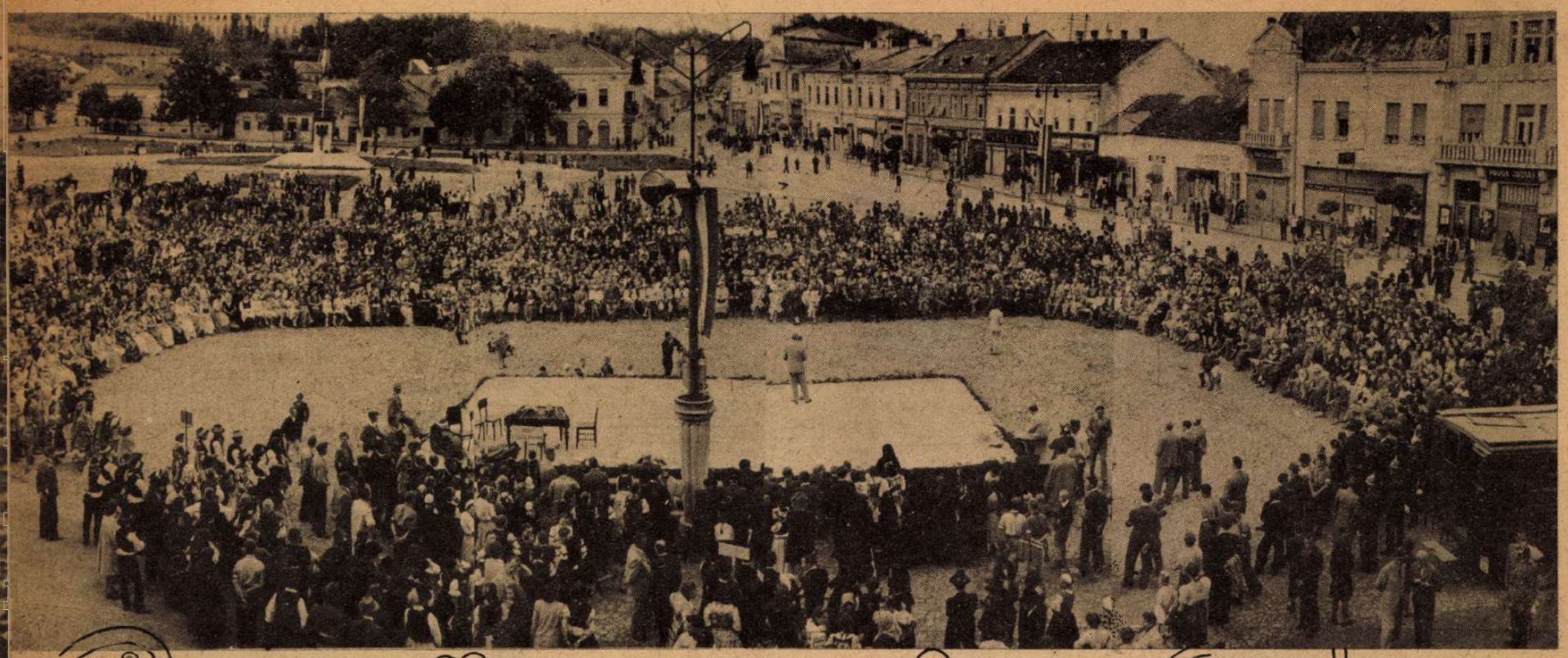

Barsi napok Léván

(Jánosffy Endre felvételei.)

Virágos lovakkal, csengős szekerekkel felvonul a falu népe

Szép, harmatos magyar rózsa...

A lévai nagypiacon, Urnapjának fényes délutánján, csengos szekereken, ragyogószőrű lovak nyergében, vagy csak gyalogosan, de — ezüstsarkantyús csizmában, az öreg ládák fiából előszedett selyembe, bársonyba öltözködve, felvonult a barsi palócfaluk népe. A reggeli, szentséges körmenet útjára hintett tonnyadt füvek kesernyés, finom illata lengett a menet felett, mintha a szabad mezők, széles, zúgó erdők, falusi rétek, vízparti kaszálók levegője ömlött volna be velük a városba, tisztán, édesen, mesével, jókedvvel tele... Jött négyszáz palóc, a megye minden sarkából, hogy megmutassa: emlékezik még az ősök szokásaira, a szilaj és méltóságos táncokra, derűs játékokra, amelyekkel a kukoricafosztás, fonókázás estéit vidámítják. Jött viseletében, amelynek hímét, selymét, kösöntyűit lassan kiszorítja a vásári, új divat a köznapokból, s már csak ilyen napfényes ünnepeken láthatja a világ: mennyi szín, díszítőkedv, milyen királyi ízlés öltöztette csak negyven-ötven évvel ezelőtt is még a Garam vizének szelid tájain a jó palócokat. Kifogyhatatlan pajkossággal mutatták be az öregek a sipkatáncot, a rozs-cséplés boszorkányos ügyességét, s a rabló-lovag Bebek-nemzetség garázdálkodásának kicsúfolására valamikor a XVI—XVII. században kitalált bobó-játékot. Pattogott a dobogón a csizmák sarka, pengett az ezüstsarkantyú, repült a hímzett ingváll fodra, a slingelt alsó, dübörgött a szilaj lakodalmi tánc, a tilinkón felsírtak az időtlen-vén juhásznóták s a nagy karéjban ülő közönség, a falu tiszteletére díszmagyarba öltözött négy úri dáma, a pesti vendégek serege, büszkén ünnepelte a víg palócokat. S mire az alkonyat kék párái leloppakodtak a messzi hegyekből, bizonyos, erős hittel ömlött széjjel a lévai utcákon a nézők tömeg. Hittel, hogy amely népben ennyi erő, ilyen határtalan kedv, vígság és tiszta szív van, — **az a nép örökkévaló életű**...

Egy ezüstbogláros, slingelt alsós nyoszolyólány

Hozzák a menyasszonyt!

Járják a menyasszony táncát

Virágkoszorúval körbe-körbe . . .

Öreg nótát sípol a barkós vén juhász

Repül a szoknya, peng a sarkantyú!

Így csépelték a rozsot nagyapáink . . .

Az előkelő nagybőgös

Ki jut el hamarább a piros csövet?

Fosztás közben, deréknyujtónak nem árt egy kis mozgás

Magyar fiú, magyar lány

Férfiak sipkatánca a fonóban

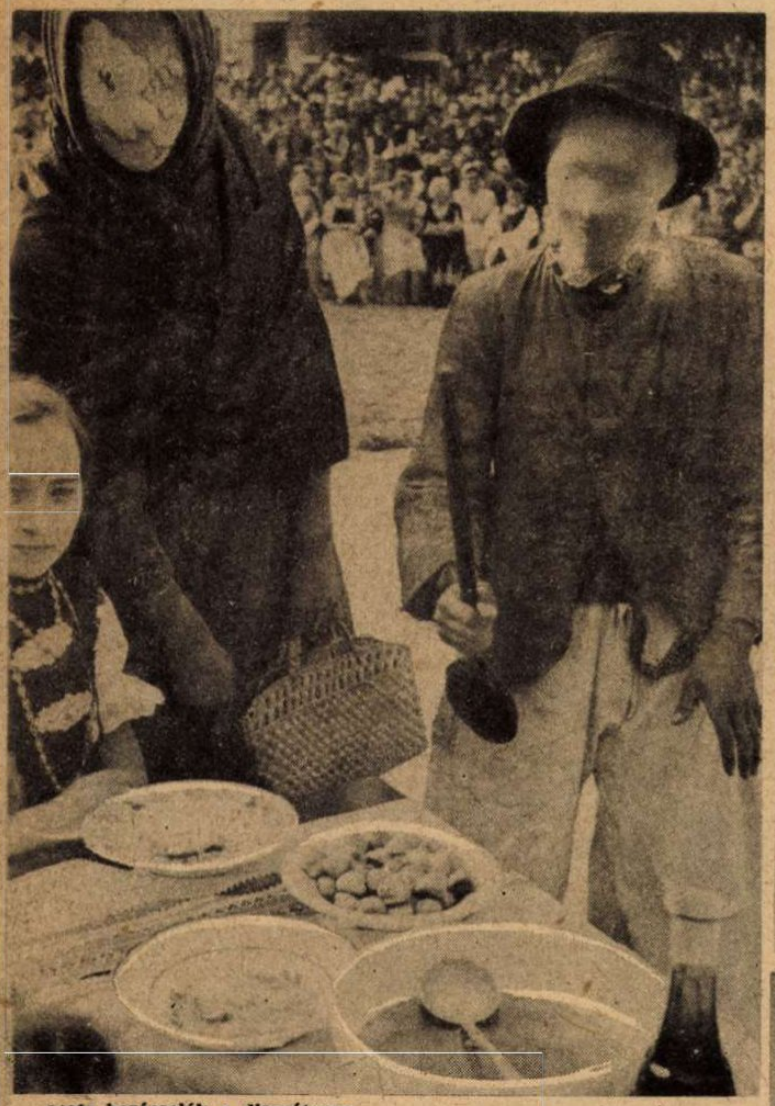

Alcás harácsolók a disznótoron

Méltósággal rakja az ősi lépést a palóc legény

Enyelgő vígság a tapsolótánc

Játékos kedv utánozza a rongyos vándorcigányok életét is

Léva vára

FELSZENTELTÉK A VÁROSMAJORI TEMPLOMOT

A mult évi bolsevista orvtámadás egyik bombája a városmajori templomot találta. A helyreállítási munkálatok most fejeződtek be. Az újbóli felszentelést Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás végezte

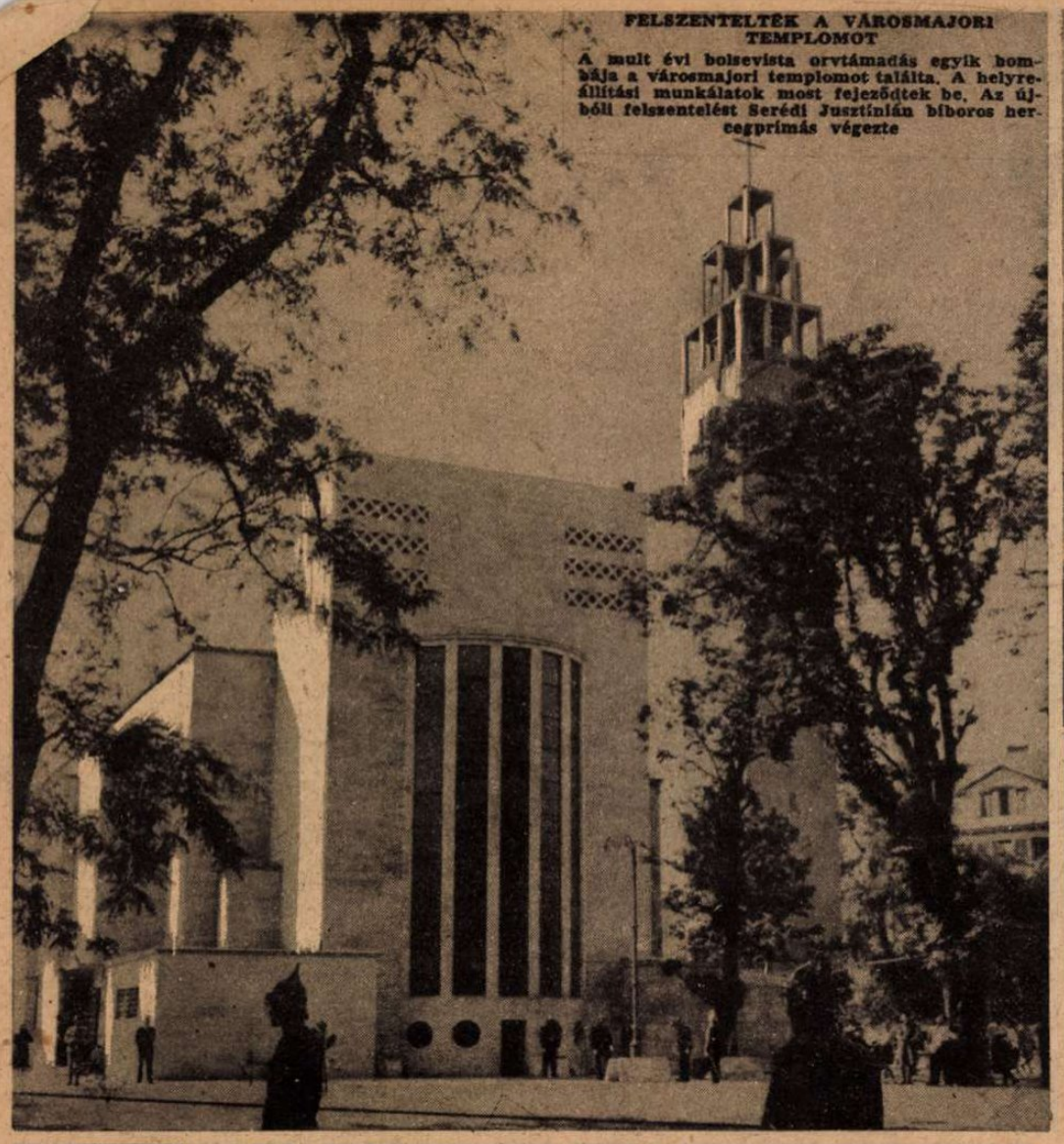

ÚRNAPI KÖRMENETEK...

A háború, a győzelem érdekében hozott áldozatok, a veszély érzete elmélyíti a vallásosságot, bensőségessé teszi és őszintébbé... Az idei úrnapi körmenetek közönségének lelkéből Istenben bízó hittel szállt az ima az ég felé: Mentsd meg, Uram, a Hazánkat!

FOT

LÉVA

BIGGINI OLASZ NEMZETNEVELÉSÜGYI MINISZTER LÁTOGATÁSA BUDAPESTEN

MAGYAR

BIGGINI MINISZTER, A KORMÁNYZÓ ÚR JELENLÉTÉBEN felavatja az olasz Kultúrintézet új palotáját a régi képviselőház Sándor-utcai palotájában ↑

HÓMAN BÁLINT bemutatja az olasz vendégeknek Székesfehérvár freskóit. Baloldalt Hóman Bálint, mellette Biggini miniszter →

UJSÁGÍRÓK ÉS SZINÉSZEK VIADALA A MARGIT-SZIGETEN

Simor Erzsi sem akar elmaradni férfi kollégái mögött... A kezdő rúgást ő is ballábbal teszi

A színészek és ujságírók válogatott labdarúgó csapata

Gól!... A kapus a földön méltatlankodik, amiért az ellenkező sarokba rúgták a labdát...

Akárki meglátja, gól lesz belőle

Mindenki izgatott, csak a kapus biztos a dolgában. Biztos benne, hogy gól lesz... Végeredmény: 5:3 az ujságírók javára

BUDAPEST

MOSONMAGYARÓVÁR

PÁNCÉLOS EMLÉKMŰ BUDAPESTEN

A szovjetfrontról hazatért 1-es honvéd felderítő zászlóalj, páncélos emlékművet emelt kilencvennyolc hősi halottjának a laktanya udvarán →

MAKRA JÓZSEF TIZEDES, aki a donmenti harcokban vesztette szemevilágát, virágot tesz az emlékműre . . . ↑

→ Dr. ERDÉLYI GYULA EZREDESNEK, a Vitézi Rend Zrínyi Csoportja belső munkatársának a Kormányzó Úr az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet adományozta.

KÉPHÍRADÓ

A VÉRÜSKERESZTES ÖNKÉNTES ÁPOLÓNŐK VIZSGÁJA ALBERTFALVÁN

A vizsgán megjelent a hősi halált halt Kormányzóhelyettes özvegye, Endre László alispán, vitéz Kolmánn Jenő őrnagy és vitéz Csetla János főjegyző

A színésznők kerékpárversenye végsőkig fokozta az izgalmat . . .

A versenyt Rácz Vali nyerte óriási fölénnyel . . .

↑ A csárda körül pihen a szekértábor

HORTOBÁGYI HIDIVÁSÁR

→ Terelik a juhokat a vásárra

STOLTE JÁNOS, a BESzKRt sportrepülője sikeres távrepülés után Belgrádban szállt le . . .

Juda törzse

PALESZTINA, ANGLIA, EURÓPA ÉLETÉBEN. EREDETI SEMLEGES KÉPRIPORT

A BOLYGÓ ZSIDÓ JERUZSÁLEM UTCÁIN. Innen indult el 2000 esztendő előtt s Ida tért vissza, de rongyosabb az „ígéret földjén", mint az idegen népek között, ahol szabad volt a zsákmány. A gazdasági élet keselyűi nem tudnak megélni egymásból . . .

HAIFA MAI ÜZLETNEGYEDÉBEN. A telekspekuláció teremtette meg az első nagy vagyonokat Palesztinában! A gazdag zsidók összevásárolták filléreért az arab földeket s rablódárkon adták tovább a betelepített szegény zsidóknak. A zsidó állam építéséből egy kemény réteg meggazdagodhatik, de ha már kész az állam, — akkor dől össze mentheteti-nül . . .

PANASZ, VAGY BESÚGÁS? . . . Baloldali Palesztina leggyűlöltebb embere, Haifa és Jeruzsálem ostoba rendőrfőnöke, akit az angolok neveztek ki, az arabs nemzeti mozgalom fékentartására. A mindenható rendőrfőnök egy fajtestvérének beszámolóját hallgatja . . .

JUDA A DÚSGAZDAGOK SZÓRAKOZÁSÁBAN. Zsidó bál egy angliai mulatóhelyen, a világ minden népének ruházatában, de semmiféle ruha s viselet nem rejti el a héber lényeget . . .

ZSIDÓ NAGYSÁGOK NEW YORK HÍRES KÁVÉHÁZÁBAN, A CAFE ROYAL-BAN. Baloldalt Leib Kadisohn szinigazgató és jiddis-szinész, mögötte Herman a főpincér, aki hitelez, ha kell, az új jövevényeknek, jobboldalt Jacob Fishman a hírhedt zsidó uzsirá, mellette Aleph Katz, a zsidó hírszolgálati iroda főnöke, Charles Jaffe a Journal szerkesztője és Markus Schweid a Forward zsidó politikusa. Mindenki héber, — idegen nem zavarja a faji összejövetelt . . .

MORGENTHAU, az Egyesült Államok zsidó pénzügyminisztere, aki 5 milliárd dollár alaptőkével egy nemzetközi, aranyalapos új valuta bevezetésén fáradozik. Unitas lenne az új pénz neve. A terv megvalósulása az összes nemzeteket egyesülten döntené az arany és a nemzetközi zsidó tőke rabszolgaságába!

BERNARD BARUCH Amerika leggazdagabb zsidó bankárja, aki a legújabb hírek szerint az Egyesült Államok egész haditermelésének legfőbb felügyelője lesz s akkor csak Kaganovics Lázár szovjetoroszországi hatalma múlja felül Baruch irányító hatalmát . . .

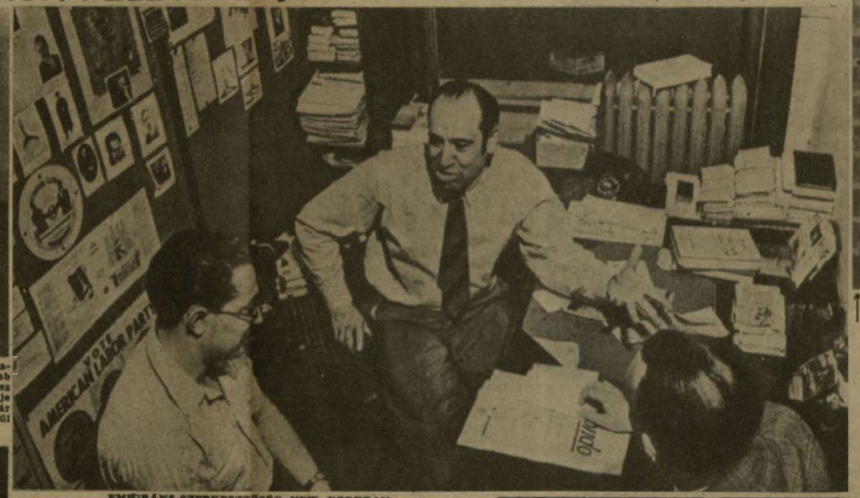

EMIGRÁNS-SZERKESZTŐSÉG NEW YORKBAN. Olasz zsidók marxista lapot készítenek Amerikában s megbeszélik a legújabb hazugságokat holnapra, vendéglátó országuk ellen.

KÉSZÜL A JIDDIS UJSÁG NEW YORKBAN. Az Északamerikai Egyesült Államok fővárosában 2 millió zsidó él, akiknek tekintélyes része csak a jiddis nyelvet, a szargont ismeri. Külön szedőgépeken állítják elő ujságjaikat, hátulról — előre . . .

KORUNK EGYIK LEGÉRDEKESEBB SZIMBOLIKUS KÉPE EZ, amely a londoni Times-ben jelent meg és növelte az angolok antiszemita hangulatát. A Szent Pál katedrálisból távozó királyt pár előtt, Samuel Joseph, London zsidó polgármestere emeli magasra a győzelmi kardot. Így nem veszélyes a fegyverviselés . . .

HOREB ELISHA a volt angol hadügyminiszter (baloldalon) a londoni polgári légvédelem gyakorlatán. Elisha ma is nagy szerepet játszik az angol politikában . . .

PÁNSZLÁV — ZSIDÓ HORVÁTNYELVŰ LAP ELŐÁLLÍTÁSA CSIKÁGÓBAN. A tengelyellenes híreket az amerikai nemzetiségi lapokból nyirják össze, a célokhoz alkalmazott ferdítésekkel . . .

DOLGOZÓ ZSIDÓ NÉMETORSZÁGBAN. Nem itt kezdte s az utcán kötött alkalmi üzletektől sohasem vágyott el a hadiiparba. Csak a munka mentheti meg a zsidóságot.

Világ

Vatikánváros: IMÁDKOZIK A PÁPA, A MUNKÁSGYŰLÉSEN

XII. Pius pápa 20.000 római munkás előtt beszéli a bolsevizmus veszedelméről és a keresztény népek jövendőjének megalapozásáról

Gibraltár: Az angolszász nagyvezérkar tanácskozása. Első kép az európai invázió tervezgetéséről Churchill vezetése alatt. Balról jobbra: Anthony Eden Anglia külügyminisztere, Sir Allan Brooke az angol birodalom vezérkari főnöke, Churchill miniszterelnök, Marshall tábornok az amerikai főparancsnok és Eisenhower tábornok. Az álló sorban: Tedder angol repülőtábornagy, Andrew Cunningham angol tengernagy, Alexander és Montgomery tábornokok.

Olaszország: A hazai föld üdvözlése. Az angol fogságból kicserélt, sebesült olasz hadifoglyok, megpillantják hazájuk partjait az angol hajóról s boldogan tisztelegnek túláradó örömükben, a szenvedő anyaföld előtt...

Pantelleria: Angol hajók a partok közelében. Képünk előterében, a sajátságos formájú angol „inváziós csónak", amelynek nagy szerepet szántak az európai partraszállás megkísérlésében...

Szaloniki: A hét folyamán amerikai bombázók támadták meg Szaloniki kikötőjét és a várost, — először a háború folyamán

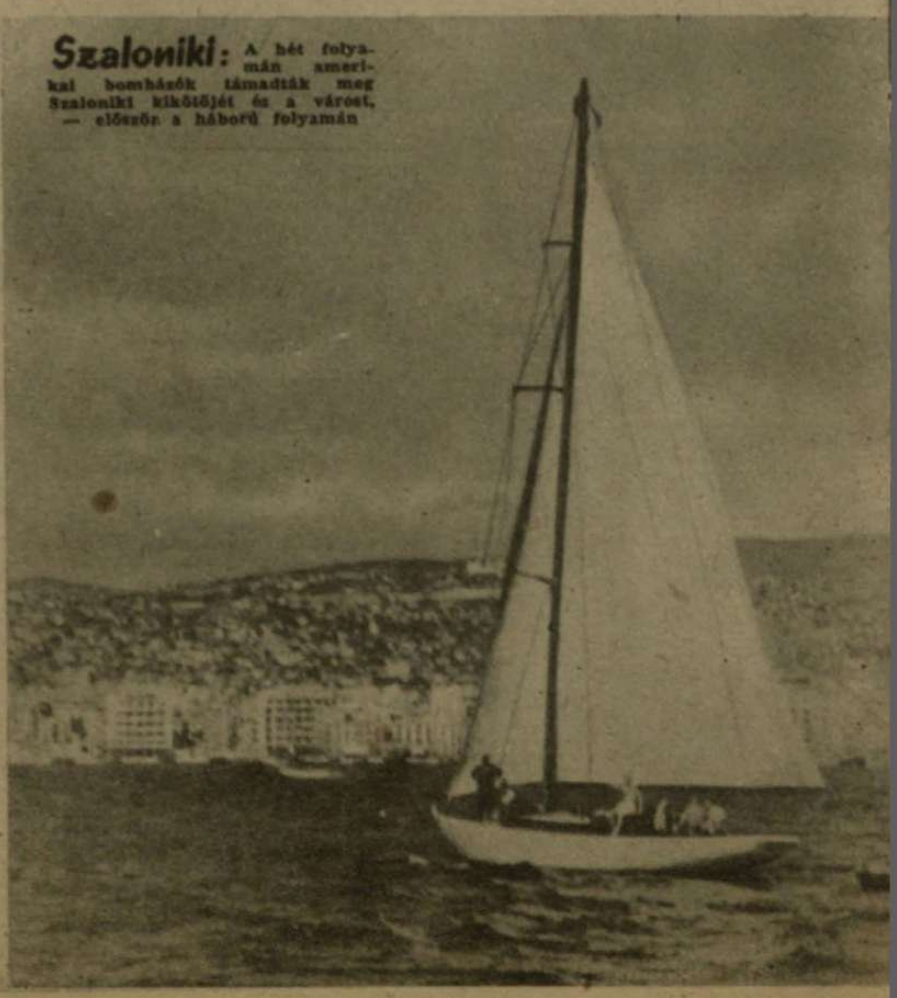

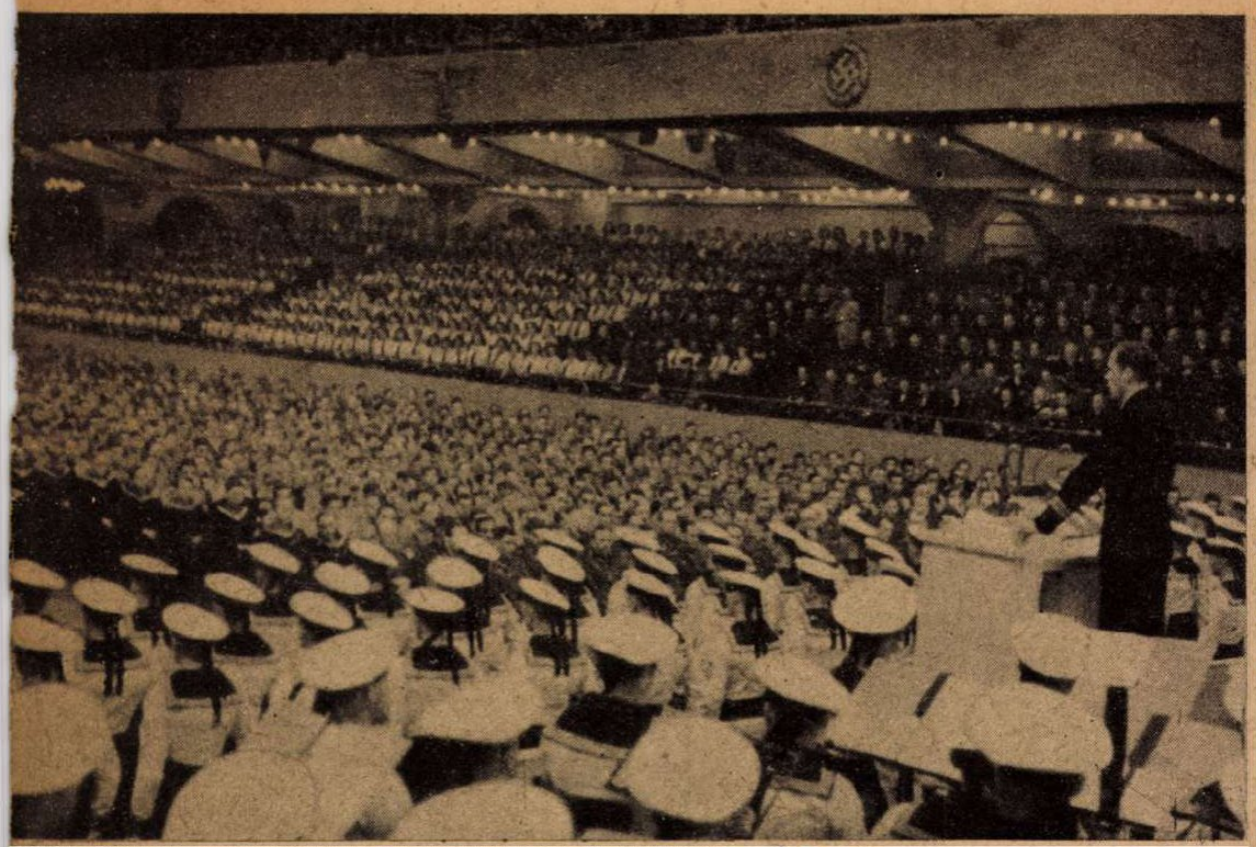

ujság

Berlin: Beszámoló a német ifjúságnak. Hardegen kapitány, a tölgyfalombos tengeralattjáró parancsnok a Hitler-ifjak ezrei előtt beszélt harci élményeiről a Sportpalotában

Vichy: Harc a francia zászló becsületéért. Bridoux tábornok a hadügyi államtitkár kitünteti azokat a francia tiszteket, akik Tuniszban vitézül küzdöttek az angolszászok ellen

Róma:
Díszőrségváltás a Palazzo Venezia előtt

Adapazár:
Az elmúlott héten súlyos földrengés borította gyászba Törökországot. Adapazár városában a földrengésnek 297 halott és 400 sebesült áldozata van. A házak legnagyobb része összeomlott. Ugyanezt a környéket már 1940-ben is elpusztította egyszer a földrenges

FANNI LUUKKONEN, a finn Lotta-szervezetek vezetőjének üdvözlése a bécsi kongresszuson

KÉPEK A BÉCSI UJSÁGIRÓ KONGRESSZUSRÓL

A nemzeti ujságíró-egyesületek szövetségének második kongresszusát az elmúlott héten tartották meg Bécsben, ahol az egybegyűlt küldöttségek hitet tettek az új Európa mellett

AZ UJSÁGIRÓ KONGRESSZUS ELNÖKSÉGE Balról-jobbra: Schmidt német követ, a külügyi sajtófőnök, Kolosváry-Borcsa Mihály, a magyar alelnök, Guglielmotti olasz szenátor alelnök, Sündermann elnök és báró du Prel, a szövetség főtitkára

Nagy figyelemmel hallgatják az ujságírók Milotay István előadását

HARCI REPÜLŐK

A DO 217-ES MINTÁJÚ NEHÉZ HARCIGÉPEK KÖTELÉKE PARANCSOT KAPOTT AZ INDULÁSRA. A repülők gyorsan elfoglalják helyeiket.

Nem érkezett még el a megigért nagy megtorlás ideje az angol terrortámadások megfékezésére, de a német bombázók és harci repülőkötelékek éjjel és nappal átrepülnek a Csatornán s pusztítják az angol hadigyárakat, kikötőket, vasúti csomópontokat s a fontos délangliai táborhelyeket. Az angolszász katonai szakértők sokat foglalkoznak mostanában a német légierő új támadási módszerével, amelyben az a feltűnő, hogy az „aránylag kis kötelékek" támadásai, súlyos károkat okoznak Angliában s igen sokszor egyetlen gép elvesztése nélkül térnek vissza az európai szárazföldre, — amit az angolszászok nem mondhatnak el önmagukról a németországi támadásokból visszaérkező bombázók megszámolásánál...

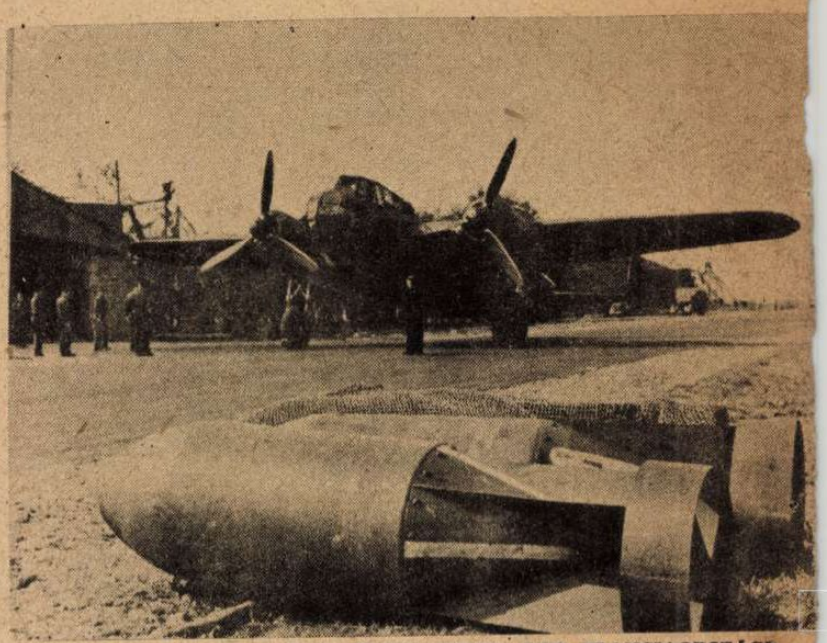

A HARCI GÉP ÉS ELŐKÉSZÍTETT TERHE, EGY FRANCIAORSZÁGI REPÜLŐTÉREN

AZ ÜSZÓMELLÉNYES PILÓTÁK BERAJZOLJÁK A TÉRKÉPBE a támadási parancsban kijelölt célpontokat ←

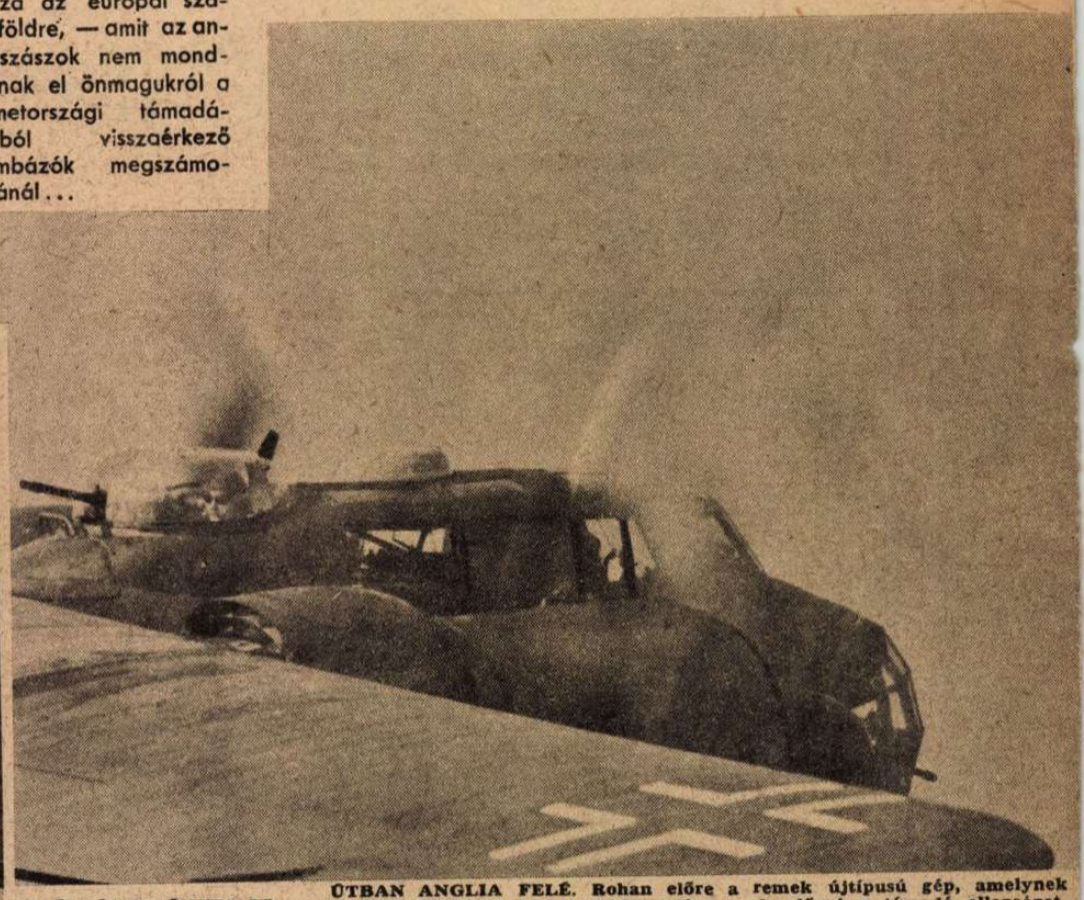

ÚTBAN ANGLIA FELÉ. Rohan előre a remek újtípusú gép, amelynek üvegkupolájából a kiságyú hátrafelé mered, előzni a támadó ellenséget.

TÁMADÁSBA FORDUL A RAJ AZ ANGLIAI CÉL FÖLÖTT.

← BORNSCHEIN KAPITÁNY az Anglia ellen folytatott légi harcban elért rendkívüli eredményeiért kapta a lovagkeresztet. Ő vezeti a felszálló alakulatot.

ANGLIA ELLEN!

DARU EMELI A HATALMAS BOMBÁKAT AZ INDULÁSRA KÉSZÜLŐ GÉPHEZ

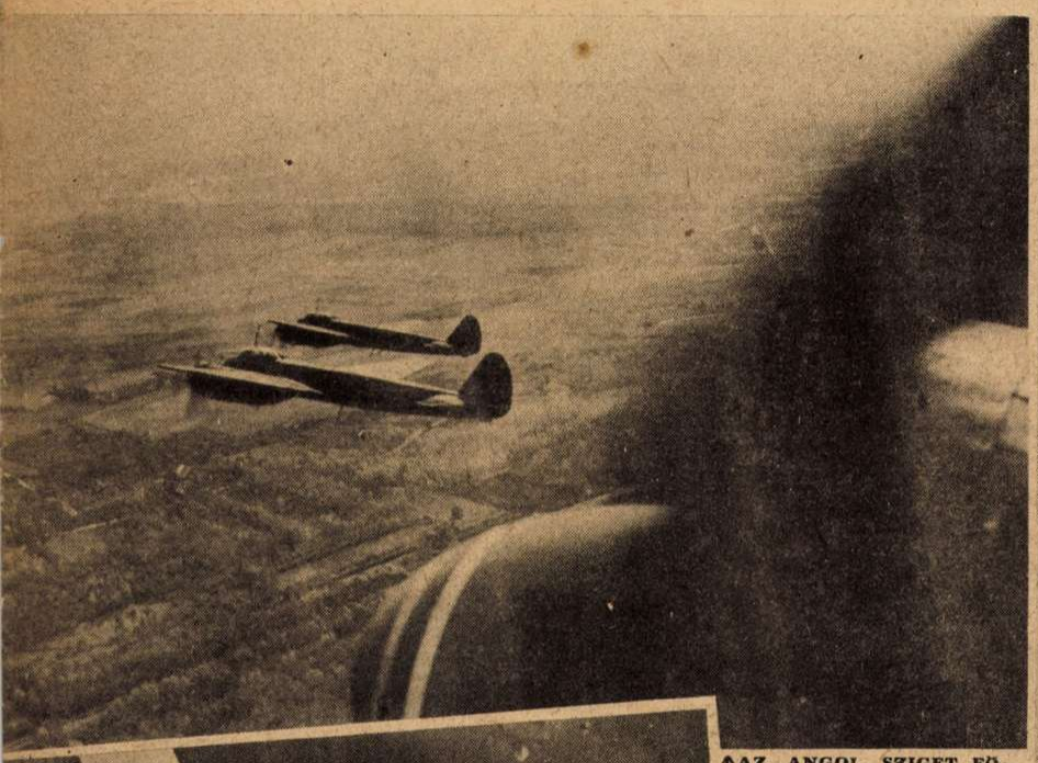

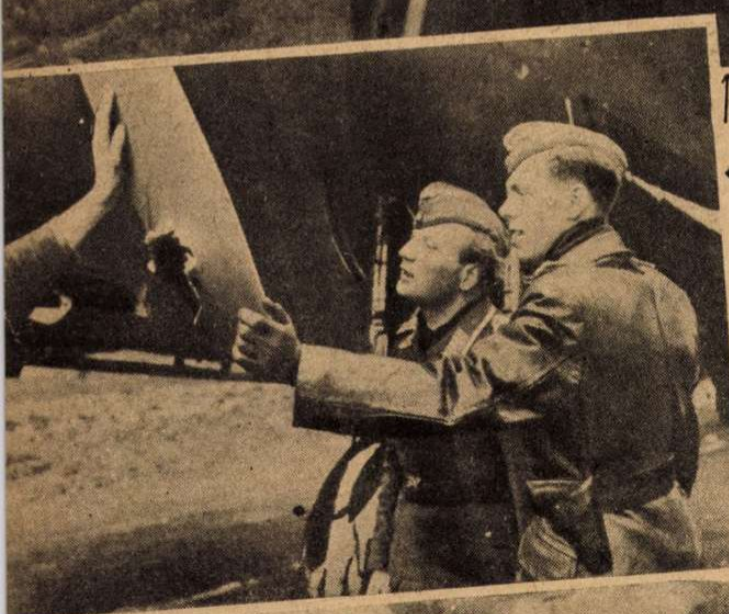

↑AZ ANGOL SZIGET FÖLÖTT. Az erdőket és a zöldelő síkságokat lassan elnyeli a leboruló alkonyat...

←ÚJRA OTTHON... Kemény volt a harc. Az angol vadász géppuskája a légcsavart is megrongálta az egyik gépen, de a sérült acélmadár szerencsésen visszatért támaszpontjára. A harci repülők mindennap a halállal verekednek a győzelemért!...

↓ÓRIÁSI TÜZEK PORTSMOUTH HAJÓÉPITŐ ÜZEMEIBEN! A német légikötelék teljesítette feladatát. Nem lakónegyedeket támadott meg, hanem katonai célpontokat.

LÉGI BOMBA — ANGLIÁNAK...

WURMHELLER HADNAGY, A TÖLGYFALOMBOS HARCIREPÜLŐ, AKI ANGLIAI ÚTJAIN 70 GÉPET LŐTT LE!...

VÁRAKOZÁS ÉS ÉBER FIGYELEM A SZOVJET-FRONTON. A harci szünetet bármelyik napon felválthatja a milliós seregek elkeseredett küzdelme ... ←

FINN LÉGELHÁRÍTÓ ÜTEGEK HARCA A SZOVJET REPÜLŐK ELLEN.
Az elmúlott héten a finn öböl felett nagyobb légi csata zajlott l amelybe a partvédelmi ütegek is beavatkoztak, kiváló sikerrel

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

Farkasszemet néznek a nagy ellenfelek ... Dühöng a légiháború, folyik a végletekig fokozott előkészület s pereg a propaganda dobja. Hónapok óta igérgetik már az angolszászok a partraszállást Európában s a nemzetközi sajtó idestova minden talpalatnyi partrészletről megírta, hogy *ott* lesz az inváziós betörés. Olvassuk, hogy a szovjet türelmetlenül sürgeti a második frontot s Amerika is „hevesen kívánja" az új arcvonalat. Jelentik, hogy a vörös hadsereg felvonult a kiszemelt támadási térségekbe, de nem hajlandó addig rohamozni, amíg szövetségeseik nem indítanak, valahol máshol, hatalmas támadást a félt és gyűlölt tengely haderői ellen. Sztalin a *kétoldali roppantás* híve lett s a félelmetes szovjetveszteségek után, *a túlsó oldalról* óhajtja hallani a fronttörés zaját, mielőtt seregeit új véráldozatba veri. A konok vörös óvatosság idegesíti az angol és az amerikai közvéleményt s a háborús agynyomást még csak növeli az a legújabban sűrűn felvetett kérdés, hogy *hol van tulajdonképen a német hadsereg?* ... Először csak óvatosan röppent fel ez a nyugtalanító kérdőjel a katonai szakírók köréből, ma már azonban a nagyközönség is viharosan tárgyalja a rejtélyt, de nem talál kielégítő magyarázatot a megoldásához. Az összeadás és kivonás műveletei megszaporodtak s mulatságos olvasmány az angolszász lapokban a megnyugtatásra szánt, sok egymásnak ellentmondó közlemény arról, hogy hol és merre vannak a német és az olasz hadosztályok? *A hozzávetőleges becslésekből semmiféle katonai titok nem derül ki, mert a „szakértők", 250 és 350 hadosztály között ingadoztatják számadataikat s hol 3, hol 7 millió kiválóan felszerelt tengelykatonát találnak meg a különböző frontokon, derűs és borús pillanataik szerint* ... A feltételezett katonai emberanyagot szétosztják a térképen s az újságolvasók végül is beletörődnek abba, hogy ennyi és ennyi hadosztály áll nyugaton, keleten, délen s északon, fejenként megszámoltan. Ezt az elhelyezési mesét, a komoly emberek természetesen nem hiszik el s kétségtelen dolog, hogy *az invázió kísérletét a bizonytalanság érzése halogatja.* Az angol admiralitás sem állítja azt, hogy a tengeralattjáróveszedelem megszűnt, de annál idegesebben kutatják, hogy *hol van a búvárnaszádok rengeteg „farkascsordája?"* ... Londonban sem hiszik, hogy a német légi erő nem tudja megtorolni a terrortámadásokat s joggal kérdik töprengve az emberek, *hogy mire készül, hol akar lecsapni és mikor, Göring sok-sok ezer acélmadara?* ... Az angolszászok jól tudják, hogy a német birodalom óriás termelő gépezete ontja éjjel-nappal a hadianyagot s azt szeretnék tudni, hogy *hová?* ... *Németországban az első világháború idején, 1914-ben 17 millió munkás és alkalmazott dolgozott, 1917-ben 13,900.000 és 1918-ban már csak 13,600.000 ember; a mostani háborúban azonban, 1939-ben 24,600.000 volt a dolgozók száma, 1942-ben 26 millió és 1943 június 1-én 28,100.000 ember!* Ezek a gigantikus számok csak a német birodalomra vonatkoznak a protektorátus, a lengyel terület és Ukrajna nélkül s azt bizonyítják, hogy ellentétben az első világháború állandóan csökkenő munkateljesítményével, *a német termelés a 4. háborús esztendőben is állandóan emelkedik. A tengelyhatalmakkal való megmérkőzés az európai szárazföldön s a partraszállás puszta kísérlete is, megrendítő kudarcba fulladhat, kiszámíthatatlan lelki hatásokkal a felcsigázott angolszász közvéleményre és — Szovjetoroszországra* ...

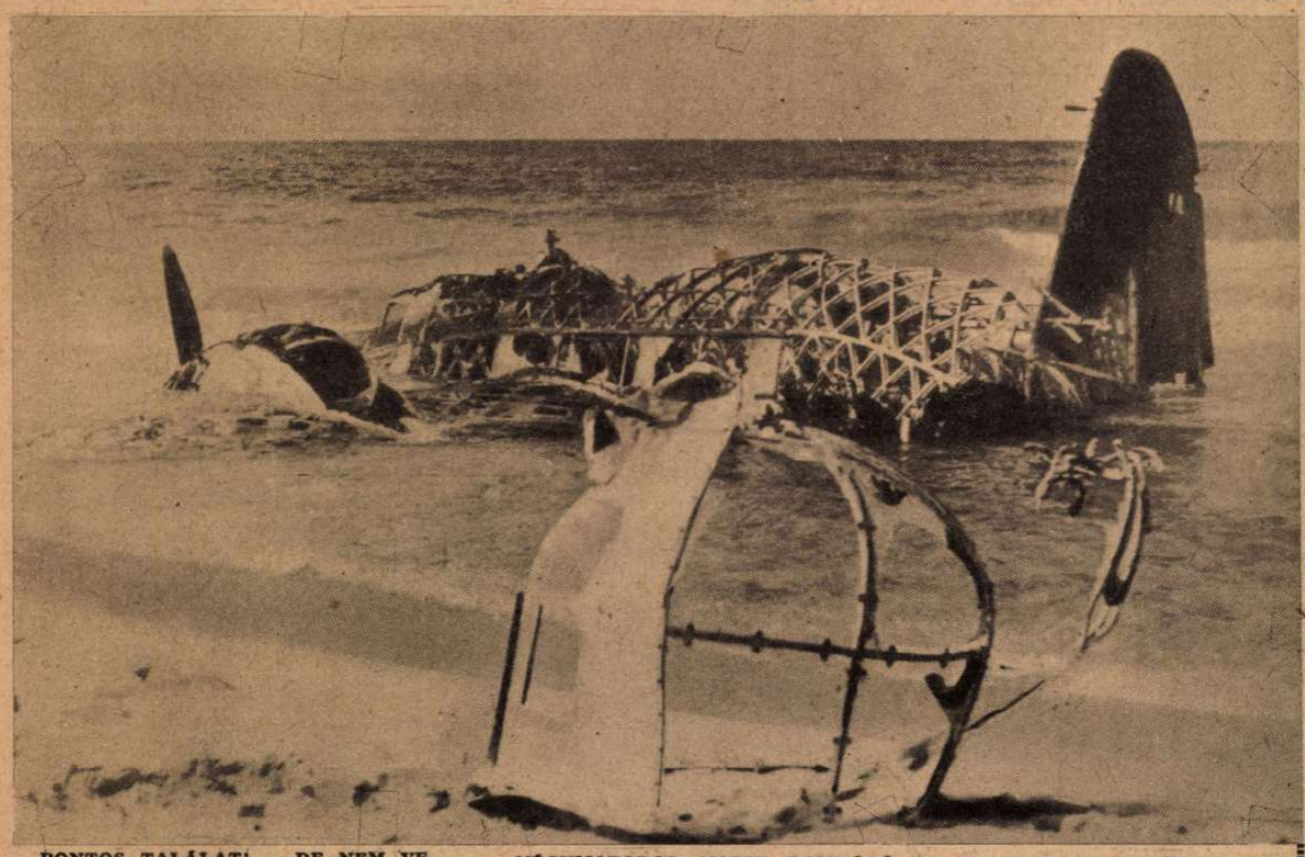

„PONTOS TALÁLAT! — DE NEM VESZÉLYES ..." Boldogan mutatja az olasz kapitány, tengeralattjárójának sérülését, a hazai kikötőben. Az angol 7009 tonnás „Empire Zeal" elsülyesztésénél kapta a búvárnaszád a szerencsés lövést. A gránát átütötte a tornyot, de nem robbant fel ...

NÉGYMOTOROS ANGOL BOMBÁZÓ AZ OLASZ PARTOK KÖZELÉBEN
A lelőtt gép roncsait a tenger hullámai rombolják darabokra ...

SZICILIA VÉDELME
Riccardi olasz vezértengernagy (baloldalt) látogatása egy német gyorsnaszád-flottilla támaszpontján, Szicilia egyik kikötőjében

ELFOGOTT BANDITA,
a keleti hadszintér középső szakaszáról, akinek kihallgatása a frontvonal mögé küldött nagyobb vörös partizán csapat megsemmisítését tette lehetővé ...

TŰZ! ... Dörögnek az ágyúk a leningrádi körzetben... →

ÉS ÚJ FORDULATOK

Írta: Rajniss Ferenc

Olaszország

a szenvedések tüzes kohójában, lelki nagyságának bámulatraméltó bizonyságát tárja a világ elé. Az angolszász légi támadások legsúlyosabb napjaiban, a hősiség éneke zeng a *Popolo di Roma* és a *Stefani*-iroda írásainak következő részleteiben:

„Nincs semmi kétség azirán̈t, hogy ma az olasz front ismét a legfontosabb frontok egyike az európai és az Európa elleni hadjáratban. Ez az előretolt szerepe megtiszteltetés Olaszország számára. Mi, olaszok büszkék vagyunk arra, hogy a kontinens megvédéséért az első vonalban harcolhatunk. Minthogy a kockázataink nagyok, Európa és Európa népei meg lehetnek győződve arról, hogy *a leglelkesebb és legelkeseredettebb ellenállást fogjuk tanusítani az ellenséggel szemben, olyat, amilyent ellenségeink sohasem tudnak elképzelni!...*" „A világ szeme Olaszországra irányul, részben azért, hogy lássa és megcsodálja az olaszok ellenállóképességét, részben pedig, hogy lesse a gyengeség első jeleit. Az olaszok nagyon jól tudják, hogy ezidőszerint a világfigyelem központjában állnak, de nem sokat törődnek vele. *Az olasz népet hamisan vádolják azzal, hogy színpadias, mert döntő és nehéz pillanatokban takarékoskodik a szavakkal és mozdulatokkal.* Az olaszok, akik évszázadok óta hozzászoktak ahhoz, hogy a történelem előterében álljanak, *csendben követik nemzeti és faji öntudatuk kijelölt útját.* Sem hencegés, sem ideges félelem jeleit nem mutatják. *Tudják, hogy a függöny nem megy le addig, amíg a színen maradnak és semmi szándékuk sincsen annak elhagyására.* Az olasz nép tudja, hogy helyzete nem függ a véletlentől vagy az elkövetett hibáktól, hanem attól a végzetszerűségtől, amely egész történelmét irányította. *Az olasz nép drámája nem 1940-ben kezdődött, hanem 1821-ben,* amikor az olasz faj ezer nehézség leküzdésével újból nagy nemzet akart lenni, mint amilyen a multban volt, mert *a középszerűség nem felel meg az olaszoknak.* Ez a nép, amely mindig az emberiség történelmének évezredes súlyát hordta vállán, nem csodálkozik, hogy most is főszerepet kell játszania. *Az olasz nép nagy szavak nélkül egyszerűen teljesíti kötelességét. Dicso multjának tartalékaiból bőven merítheti a szükséges erőt, hogy szembeszálljon a jelen idők bármely eshetőségével ...*"

A hadszintereken

szokatlan és nagyobb arányú esemény nem történt a hét folyamán, de a közelgő hadműveletek váratlan kirobbanásának lehetőségét több fontos megállapítás villantotta a jelentésekbe.

A szovjetfronton megélénkültek a rohamcsapatvállalkozások, de a legtöbb helyen csak századok és zászlóaljak küzdöttek egymás ellen. A szovjet a *kubáni* hídfőnél, *Orel* és *Velikije Luki* térségében megpróbálta az előretörést, de a páncélos támogatással rohamozó harci csoportokat a németek mindenütt visszaverték. A német légierő heves rohamokat intézett a *Volga-menti* ipartelepek és közlekedési csomópontok ellen, tovább pusztította a volgai hajózást és szétszórta a Kubán lagunavidékén a hajócsoportosulásokat. A kubáni hídfő térségében több szovjet csapatszállító hajó és 32 partraszállási csónak pusztult el. *Bombázók kitűnő hatással támadtak két szovjet repülőteret. A hangárokat sok telitalálat érte s legalább 12 szovjet repülőgép megrongálódott vagy elpusztult.*

A tengeri harc főképen a Földközi tenger területére összpontosult. Az algiri partok előtt a német repülők súlyosan megrongáltak egy torpedónaszádot és 8 nagy szállítóhajót, Bone magasságában elsülyesztettek egy 10.000 tonnás hajót, a bizertai kikötőben 6 kereskedelmi hajót és 2 hadihajót rongáltak meg bombáikkal s egy Északafrikából jövő ellenséges hajókaravánból egy 12.000 tonnás gőzöst elsülyesztettek és egy 7000 tonnás gőzöst lángbaborítottak. Német tengeralattjárók a Földközi tengeren erősen védelmezett hajókaravánból kilőttek 15.000 tonnányi három szállítóhajót. Az *olasz búvárnaszádok* is több gőzöst elpusztítottak a Földközi tenger nyugati részén. Az *olasz torpedóvető repülőgépek* az algiri partok mentén elsülyesztetek egy 15.000 tonnás tehergőzöst s ismételt éjszakai támadásuk során három nagy szállítóhajót, összesen 31.000 tonnát torpedóztak a tenger fenekére.

Az angol és az északamerikai légierő a hét folyamán kiadott jelentés szerint a háború kitörésétől 1943 május 31-ig 18.346 repülőgépet vesztett! Ebből 14.233 gépet a német és 4113 gépet az olasz haderő semmisített meg. *Kiképzett angolszász repülőkben ez a szám kerek 70.000 ember elvesztését jelenti.* Nem csoda, hogy úgy az angol, mint az amerikai lapok ingerülten foglalkoznak a légiháború kérdésével s az elhárítás fokozódó sikere következtében a légitámadások átvezetését követelik az invázióba.

Érdekes és jellemző a helyzetre, hogy különösen a Csatorna vizein, a német hadi- és kereskedelmi tengerészet ütegei és a tengerészeti légvédelem, június 11—20. között 49 ellenséges gépet lőtt le. *A hét folyamán Krefeld város bombázásánál 39 többmotoros angol bombázót, Oberhausen és Mühlheim város megtámadásánál 92 gépet, a nyugatnémetországi berepüléseknél pedig 31, majd 56 angol és amerikai légierődöt pusztítottak el a német vadászok és a légvédelmi ütegek.* Súlyos támadás érte *Le Creusot* francia várost, ahol 400 halottja és 500 sebesültje van a lakónegyedek barbár bombázásának. A német légierő többször bombázta *Londont* és Délanglia katonai célpontjait. Olaszországban Szicilia és Szardinia területét érik a legsúlyosabb éjjeli és nappali légirohamok. Az angolszász repülők megtámadták Caprera szigetén *Garibaldi sírját* és Nápolyban a *hősök parkját*, amelynek gyönyörű fáit gyökerestől kitépték az angolszász bombák. A Garibaldi által ültetett olajfák is elpusztultak a kis, csöndes szigeten, ahol semmiféle katonai célpont nincs. Ez az embertelen terror nem rendíti meg az olasz népet és a tengelyhatalmakat. *A leszámolás és győzelem órája elérkezik!...*

KÉZIGRÁNÁTTAL A SZOVJET ÁGYÚNASZÁD ELLEN!
A Fekete tengeren állandósult a küzdelem a német tengeri könnyű egységek és a szovjet hadiflottájának megmaradt részei között. Német motoros csónakok, közelharcban, kézigránáttal borítottak lángba egy támadó ellenséges ágyúnaszádot ...

MAGYAR F[illegible]

SVÉDORSZÁG NAGY ÜNNEPE

Eredeti képriport Stockholmból a Magyar Futár számára, V. Gusztáv születésnapjának ünnepségeiről

A stockholmi Drottninggatan zászlódísze a király születésnapján. A svéd nép lelkes örömmel fejezte ki ragaszkodását uralkodójához.

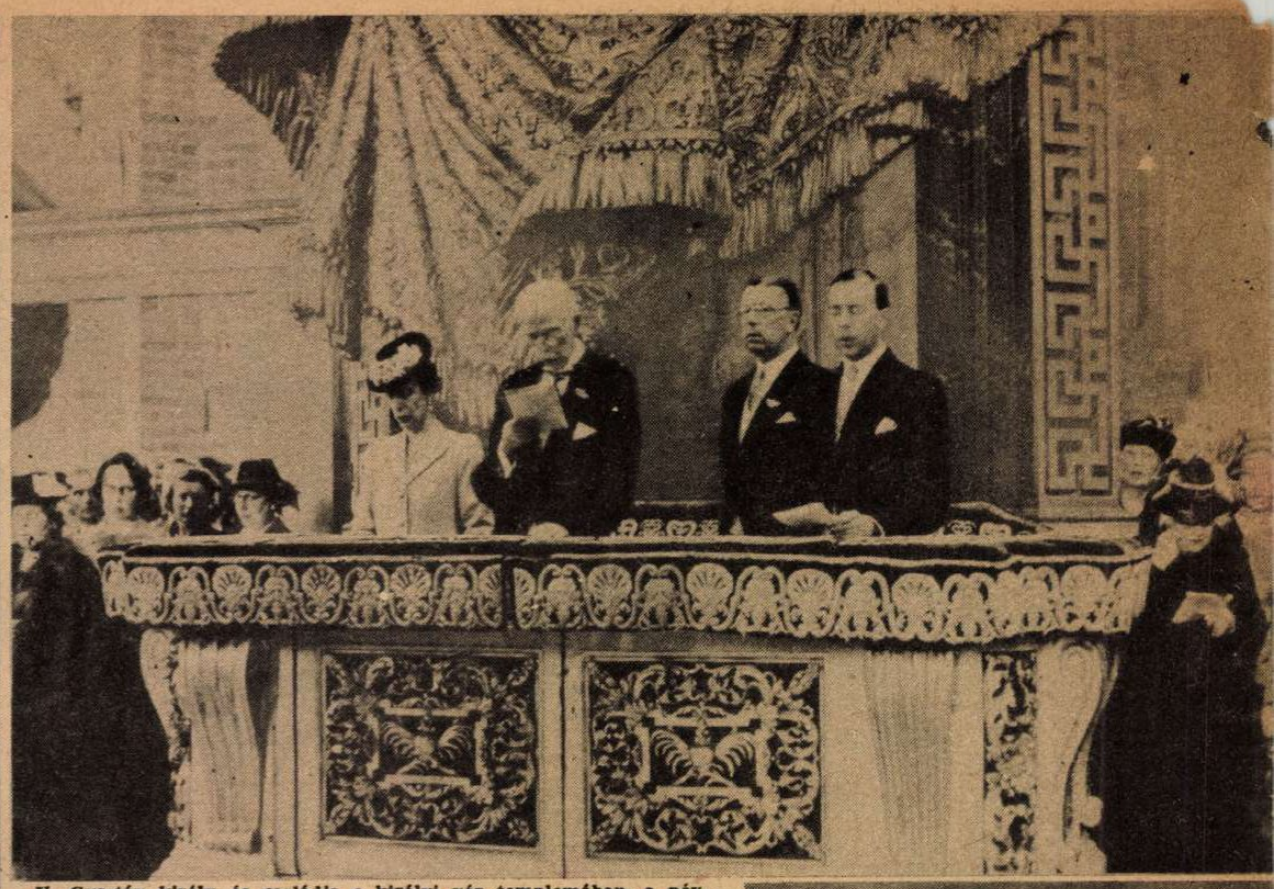

V. Gusztáv király és családja a királyi vár templomában, a névnapi ünnep reggelén. Baloldalt Lujza, a trónörökös hitvese, mellette a svéd király, Gusztáv Adolf trónörökös és a fia Gusztáv Adolf főherceg.

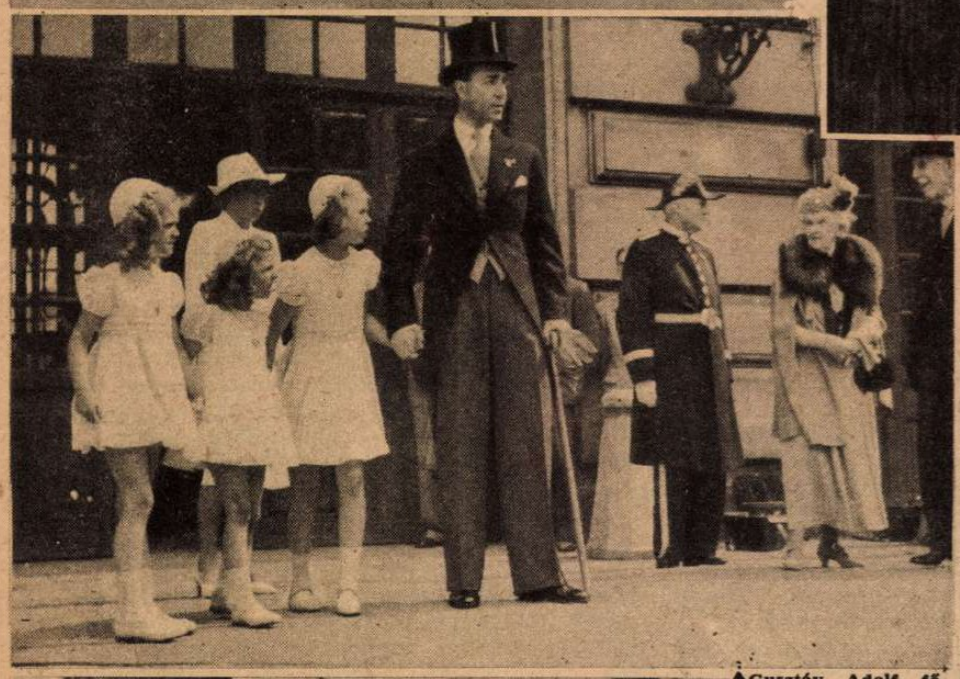

V. Gusztáv király a svéd hadsereg felvonuló csapatainak tisztelgését fogadja.

V. Gusztáv uralkodói díszben a királyi palotá megtartott fogadáson. A svéd királynak sokat kö népe. Bölcs és határozott vezetése segíti át Sv országot a nehéz időkön . . .

A király köszönti alattvalóit . . .

Gusztáv Adolf főherceg és három kis leánya a királyi várba érkeznek, üdvözölni a családfőt. A hercegnőknek a svéd király a dédapjuk.

A trónörökös megcsókolja édesapját

Stockholm népe sűrű sorokban állott fel mindenütt a születésnapi ünnepség főhelyein, üdvözölni a királyt.

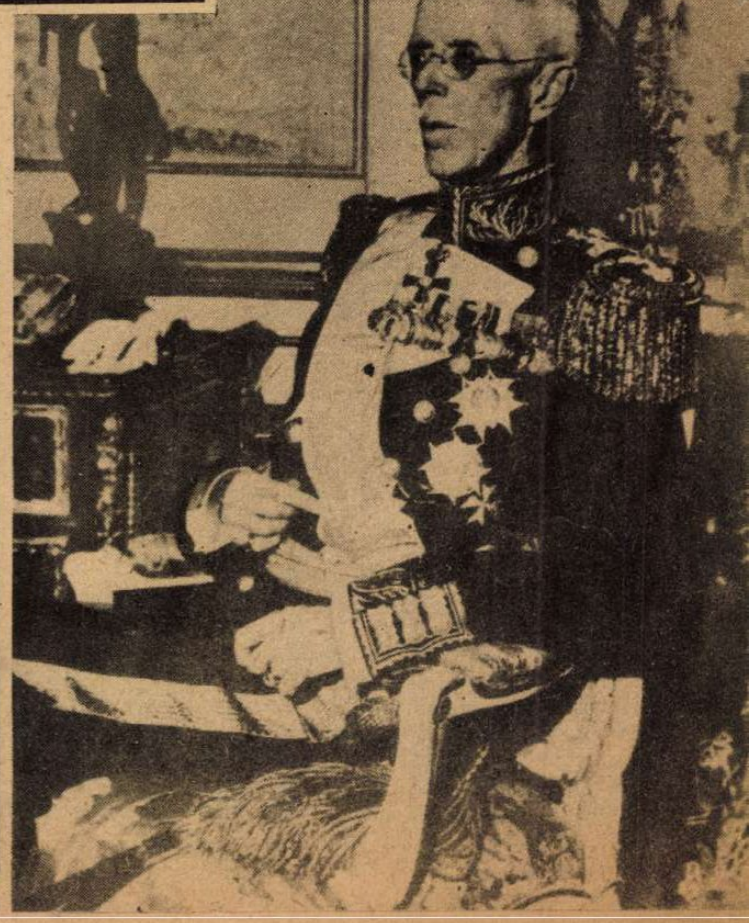

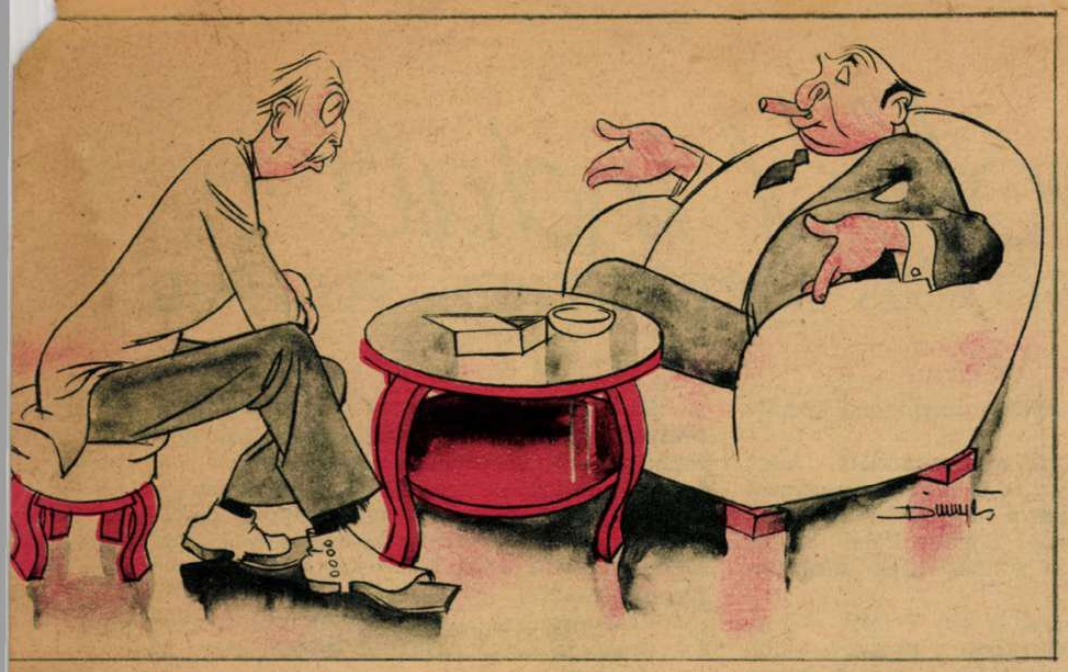

ALADÁR DOLGOZNI AKAR

Bernát: *Aladárkám hagyd ezeket a dolgokat! Én azért fizetlek téged, hogy ne csinálj semmit... Tudod milyen szép dolog egy ilyen nagy cégnél strohmannak lenni? Mindenki nem lehet zsidó!...*

A BÉKÉS POLGÁR:

— «Nekem nem történhetik semmi bajom. Én semleges vagyok...»

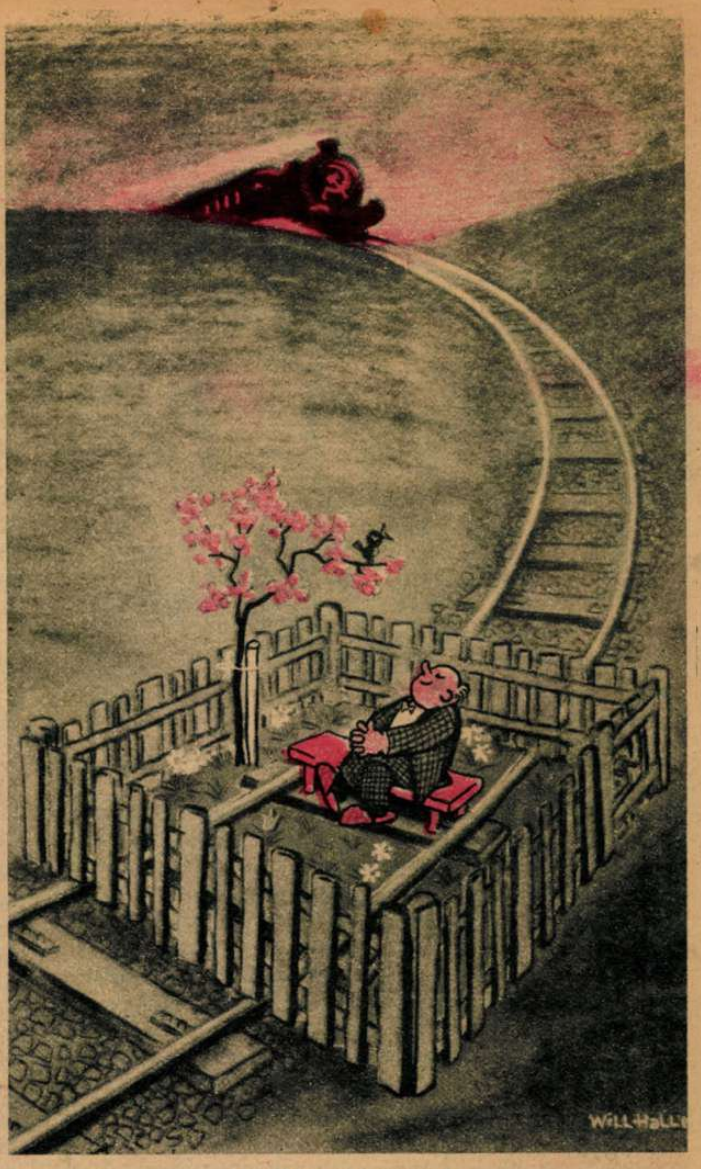

STATISZTIKAI MAGYARÁZAT:

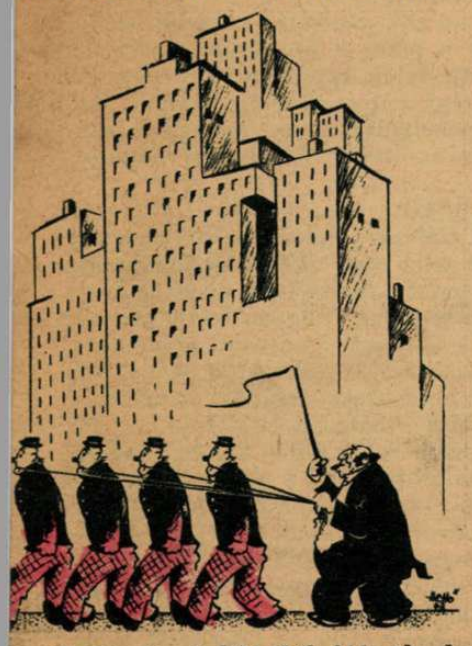

New-York népszámlálásából kiderült, hogy város minden ötödik lakosa zsidó...

FAJROKONI TALÁLKOZÁS A VÉGCÉLBAN:

A beérkezett és a befutó zsidó...

MISS ANGLIA VÖRÖS TANGÓT LEJT...

A KATYNI ZSIDÓ:

— «A barátom sem dolgozik rosszul!...»

CSAK SZIGORÚAN!...

— Tudomásomra jutott, Móric fiam, hogy te ócska radírgumikat adtál el négy pengőjével. Ez az eljárás nem egyeztethető összege az iskolánk szellemével és ezért húsz fillér büntetést fizetsz az iskola kasszájába!...

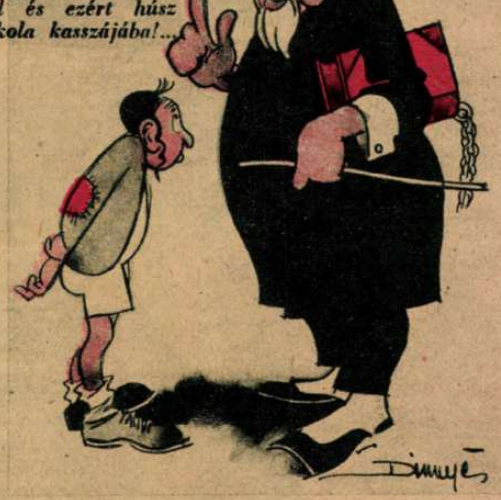

AZ ÓVATOS...

— Mondja Eisenthal, magának nem elég jó az a tojás szakma, hogy most nyersbőrrel és fehérhulladékkal is dolgozik?

— Nézze Roth! Manapság az ember legyen óvatos. Ha az egyiken rajtacsípnek még mindig marad kettő.

LÁNC, LÁNC, ESZTERLÁNC...

IGAZ BARÁTSÁG!

— Ne félj, Rebekka! Ez egy szovjetakna!...

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(45.)

Milyen türelmetlenül, majdnem felelősségre vonó hangsúllyal mondta ezt az a sovány, szőke fiatalember... Hol is látta már? Igen, ott szokott ülni néha a Házban, a második sor szélén, rövidlátó szemét keskenyre összeszorítva, mintha mindig szigorúan bírálná magában a szónok mondatait.

— Mi még nem állítottuk hadilábra a hadsereget. A háború kitörését tehát a mozgósításnak kell megelőznie.

— Az ellenségeskedés nem törhet ki hamarabb?

— Csak abban az esetben, ha a szerbek kezdik. Ezt végre is nem lehet tudni.

A tömeg, amely most már tüntető szervezetté forrott össze az izgalmas órák várakozásában s úgy engedelmeskedett egy-egy gazdátlanul feldobott jelszónak, akár a láng az orkán fúvásának, ott tombolt, kiáltozott az ablakok alatt és éltette Tiszát.

— Hallod, kegyelmes uram? Hallod?

— Igen... — bólintott, s aztán tűnődve hozzátette: — Mondhatom, nehéz szívvel ejtem ki ezt a szót, háború, mert tudom: hány családra hoz gyászt és szerencsétlenséget. De ha már Szerbia a háború elé kényszerít minket, akkor mi azt a legnagyobb szívóssággal fogjuk végigküzdeni.

Valaki illendőségből éljent kiáltott s az egész terem visszhangozta. Csak egy kis csoport nézett hallgatagon a feketepápaszemes, szikár ember felé és csendesen jegyezte meg a karéjban valaki:

— Nem nagyon lelkesítő, amit hallunk... A tömegnek mondja, azt próbálja lehűteni.

— Hideg ember volt mindig. Mit akarsz tőle?

— Ugyan! Most az utókornak fogalmazott, óvatosan, politikus módra.

— Nem hiszem... Nézd, mennyire elkínzott az arca. Határozottan megviselték a történtek.

— Hallod? Hát nem ő a felelős miniszterelnök?

A tömeg meghullámzott, széjjelnyílt, mintegy varázspálca csapására s utat adott Tiszának. Egyenes derékkal lépkedett oda a sarokba, ahol egy ablakmélyedésbe támaszkodva Lánczy Leó, a Kereskedelmi Bank kormányzója hallgatta a szenvedélyes, hangos beszédet, hűvösen, tárgyilagos pillantásokkal fürkészve az emberek arcát. A magukra maradt kíváncsiak most már Héderváry Károlyt, meg a pénzügyminisztert rajzották körül. Tisza megkerestette a brassói és temesi főispánt, félrevonta őket és suttogó hangon, nagyon komoly, szinte gondterhelt arccal magyarázni kezdett nekik. A két férfi hallgatta, bólogatott, aztán nemsokára elbúcsúzott és sietve távozott.

Az utca nem akart megnyugodni. Messziről a fáklyás-zene éles, érces trombita-hangja, meg a katonadobok pergése hallatszott, de az indulók ütemét újra és újra elnyomta az emberi lárma, az éljenzés, zsivaj. A kaszárnyákból kivonult minden zenekar, s az esti fényben ragyogtak a kürtök, az óriás bombardonok, a tamburok ezüstösfejű ütemező botjai, a fekete díszcsákókon a sasok és címerek. A gyalogjárón hosszú emberuszály nyúlt a katonabandák után, szabályosan lépkedve, s rekedten éljenezve Tiszát, a hadsereget, a királyt, abcugolva Szerbiát, a gyilkosokat.

Mámoros volt az egész város. Odafent az égen, amelyet szennyesszürke fellegek takartak, értetlenül ragyogtak a csillagok, meg-meglibbenő fénnyel, mintha a mennyboltozaton is fáklyásmenetet tartanának, s a hunyorgó, mécsesnyi lángokat olykor elfojtaná a szél, leverve füstjüket, a rongyosszélű felhőket.

Reményi Hugó az ablakba könyökölve nézte az utca tébolyult nyüzsgését, s félfüllel Andort hallgatta, aki a szalon közepén állva, az egybegyűlt családnak előadást tartott a háború következményeiről. A szocialistákat dicsérte, akik nagy önmérsékletet tanusítanak és nem esnek bele a hisztériába, amely elfogta a tétovalelkű polgárt.

Az ügyvéd-sógor hiányzott csak az összejövetelről, ő most a függetlenségi körben, a demokrata kaszinóban szaglászott s olykor telefonon közölte értesüléseit.

Komor állát vakargatva, azon tűnődött: hogy használhatná ki legjobban az első napok zűr-zavarát a tőzsdén. Mit tesznek vajjon a nagyok? Sokért nem adta volna, ha most ott lehet Sándor Pálék társaságában s végighallgathatja a haditervek megvitatását.

— Halljátok, hogy ünnepli a nép Tiszát? — fordult vissza Hugó az ablaktól, mikor a tüntetők újabb áradata hömpölygött el a ház előtt. — S a hadsereget, amely pedig nem volt soha szimpatikus neki... Furcsa dolog ez! Egyszerre mindenki dinasztiahűségre tért, a negyvennyolcasok aulikusokká váltak, csak azért, mert háború lesz...

Andor mosolygott.

— Várj csak, kérlek... Hadd múljék el egy kicsi idő! Ha ugyanezek az emberek rájönnek, hogy a háborúban az ő öccsük, sógoruk, unokatestvérük is meghalhat, hogy a háború a drágaságot jelenti, mindjárt lehülnek majd. Ma még nem érvényesül a józan ész, a fontolgatás, természetszerűen lassabban tud kibontakozni az ellenvélemény is. A történelmi lármában az egyesek szava elvész, de az első nehézség megdöbbent csendjében már ezek az egyes hangok viszik a vezérszólamot. A halottak listájához majd kommentárokat fűznek, akik tudják: mit kell most tenni, légy nyugodt. S a tömeg mindig defetista. Ha gyakran hallja, hogy a harctéren nem az ő érdekéért, hanem mondjuk a dinasztiáért, Ausztria presztizséért kell elesnie a katonának, aki véletlenül neki is hozzátartozója, éppen olyan gyorsan kiábrándul, mint amilyen hamar fellelkesült. S mi gondoskodunk majd róla, hogy ezt a kényelmetlen igazságot minél gyakrabban hallhassa.

— Ekkora lelkesedést nem lehet letörni, — csóválta fejét hitetlenül Hugó.

— Ugyan! Gyermekek vagytok, Hugó. Nem az első pillanat lázát kell lemérni. Holnap, vagy holnapután mozgósítás lesz s asszonyok sírnak majd, mert az asszonyok mindig sírnak, ők képesek legkevésbbé hősiesen viselkedni. A búcsúzás szívszorító és gyászos pillanatában, amikor a feleség könnye áztatja arcát és a gyermek kétségbeesett, értetlen tekintete érinti, a legvadabb militarista férfi is meginog. Akkor már nem lesz oly feltétlenül meggyőződve arról, hogy neki el kell mennie, valahová, egy ismeretlen emberre lövöldözni, akinek szintén fegyver van a kezében... Ettől a pillanattól kezdve érvényesül majd a mi szavunk, kedvesem... De mennyire érvényesül! Meg leszel lepve, Hugó, milyen csodálatosan átalakul ez a forró lelkesedés...

Katonabanda közeledett az utca végén, imbolygó fáklyák fényében, s az induló, amely kizengett a kürtökön, minden lépésnél erősebben töltötte meg a szobát. A rőt fények arcokat világítottak meg, ráestek egy ácsorgó konflis lova fejére, amely riadtan hegyezte fülét, s elömlöttek az utca kövezetén, a sokasagon, amely a zenét kísérte és olykor beleénekelt a Kossuth-nótába.

— Gyere csak...

Andor a kitárt ablakhoz lépett.

— Nézd!

— Nos?

— Nem látod? Mindenki együtt van. A polgár, az ügyvéd és az orvos ott masirozik a banda zenéjére és vígan énekli a nótát a józsefvárosi cipészszel. Az a kövér, ott, talán egy franzstadti hentes és összekapaszkodik egy városi hivatalnokkal... Ez, kedves Andor, a közhangulat. Talán nyugodtan azt is mondhatnók, hogy az ország már régen háborút akart.

Andor idegesen intett:

— Nem számít! Hát nem érted? Ez a tömeg... A sok ember együtt soha nem viselkedik logikusan. Azt mindig elkapja valami hisztéria, s próbáld meg, vajjon nem sikerülne-e egy ügyes demagógnak ugyanazt a sokaságot akár egy órán belül az ellenkezőjére felesketni, mint amire előbb hitet tett. Azt mondod, hogy a hentes összekapaszkodik a hivatalnokkal és mind a kettő a háborút élteti? Jó... De vidd haza őket és beszélj velük külön-külön... Majd elfáradnak egyszer, talán hajnalra s akkor szépen elballagnak a bérházba, ahol laknak, a negyedik, ötödik emeletre, vagy a víziárosi családi házba s gondolkozni kezdenek. Holnapra szégyellik, hogy tüntettek és rájönnek, hogy nekik, személyesen nekik, nem kell a háború. Hogy jobban szeretik a békét, még akkor is, ha pénzszűke van. Azt hiszem, te félsz attól, hogy mégse tör ki ez a komédia... Te már, kedvesem, terveket készítettél, stratégiai és taktikai fogásokon töprengtél s rájöttél, hogy a háború számodra jó üzlet lesz.

— Nemrég te is lelkesedtél még érte!

— Én most is örülök neki, csak éppen nem azért, amiért te csörgeted láthatatlan kardodat. S kérlek, ne zavarj, szeretném befejezni, amit kezdtem az imént... Szóval te kívánod a háborút, mint a generális, aki a hadtörténelem lapjaira szeretne kerülni és már előre látja mellén a színes szalagokat, a különféle kitüntetésekkel. A tömeg háborút kiált és élteti Tiszát, mert valakitől így hallotta ma és fogalma sincsen, mikép viselkedjék egy történelmi percben, hát utánoz. Én pedig örülök, mert a háború gigászi föld

„AZ UTCA NEM AKART MEGNYUGODNI."

rengésként összedönti az egész korhadt polgári rendet, mihelyt annak is eljön az ideje...

Összefonta mellén a kezét, odadőlt az ablakfélfához és félig árnyékba húzódva, tekintett alá az utcára, amelyen végigvonult a tömeg. Keskenyre szorította össze a száját, pillantása mereven pihent a népen, s úgy érezte, hangosan nevetnie kell. Komikusnak találta, mint egy rosszul megrendezett színdarab tömegjelenetét, ezt a tüntetést. Túl hangosak az emberek, túlságosan hihetetlenül összekeveredtek, s olyanok testvériesülnek a banda dübörgő hangjai mellett, akik reggel már tiltakoznának szomszédjuk bizalmaskodása ellen. Egymás mellett halad az erkölcsös polgárnő, meg az utcai pária, a született burzsoa, és az anarchista. Nem, ez nem őszinte dolog... Majd, ha egyfajta emberek masíroznak így, s nem ordítozva, hanem némán, a fehéren izzó elszántság és hideg akarat kifejezésével sápadt arcukon, akkor lesz neki oka az újjongásra. Majd ha a forradalom népe tölti meg árjával az utcák mély medreit és hömpölyög így, városrészből városrészbe s előle sokan úgy menekülnek a kapuboltok alá, a lakások szobáiba, mint az árvíz elől az úszni nem tudó állatok...

„... FÉLIG ÁRNYÉKBA HÚZÓDVA TEKINTETT ALÁ AZ UTCÁRA, AMELYEN VÉGIGVONULT A TÖMEG."

Megmozdult s most árnyéka végigdőlt a falon. Rövid feje, hátul hosszú és felkunkorodó haja, előreugró orra, nyersvonalú álla, az ide-oda imbolygó árnyat hasonlatossá tették ahhoz, ahogyan a képeken a sátánt ábrázolják.

— No, — mondta, mikor a tömeg a sarkon elfordult s a katonazene is elhallgatott, hogy a megszűrve érkező lármát csak a tizenkét dob ütemes pergése fesse alá, — ennek is vége... Kicsit ügyetlen volt a finálé, de vannak, akik ezt szeretik.

Cecil, aki mostanáig a másik ablakban állt, sóhajtva húzódott vissza. Megborzongatta bőrét az éjszaka, nyirkos, harmatos hűvöse.

Andor ránevetett:

— Mi az, angyali sógorasszony? Mitől remeg?

— Hideg van... És olyan borzasztó elgondolni a háborút... Tulajdonképpen milyen lesz az? Semmit se tudunk róla. Nincsenek fogalmaink, mert amelyek rendelkezésünkre állnak, a tapasztalatok, már elavultak. Mintha a sebességről olyan embert kérdeznénk meg, aki utoljára delizsánszon utazott.

— Igen... Kissé romantikusan képzelik el. De szerencsére, mikor már rádöbbennek majd, hogy illúzióikat nem egészen fedi a valóság, nem tudnak visszavonulni. Benne lesznek egy gépezetben s az magával ragadja őket.

Odakint csengettek.

— Ki lehet az?

Szerén az ajtó felé sietett:

— Biztosan Balassa.

Andor homlokára ütött:

— Az ám! A mi derék és tanulékony fiatal barátunk ma nem mutatkozott. Talán ő is a munkapárt klubja előtt éljenzi Tiszát?

Cecil már a mély karosszékek egyikében ült, kendővel a vállán, s onnét szólt közbe:

— Elutazott. Tegnap este visszament Munkácsra, mert sürgönyt kapott. Azóta az asszonyka megszülte talán a gyermeket.

— Ó, micsoda nevezetes dátumon látta meg a napot!

A szobalány már bebocsátotta a vendéget: az ügyvéd-sógor érkezett meg, izzadtan, izgatottan, gyűrötten.

— Alig bírtam magam átverni a tömegen... — szuszogta. — Mennyi ember, te jó Isten! Azt hiszem, vidékiek is vannak már az utcán... Pfű! A lábamat szinte letaposták. Az Andrássy-út sarkánál majdnem elragadtak engem is magukkal. Egy nagybajúszú ember átölelt, alig bírtam szabadulni tőle. Dőlt belőle a borszag és suttogni is alig bírt már, úgy berekedt a kiabálástól...

Megtörölte a homlokát és Cecilhez fordult:

— Mi baja van a cselédeteknek?

— Melyiknek?

— A szobalányak. Láttam, egészen kisírta a szemét, az orra is vörös.

— Igazán nem tudom...

Andor a szoba közepére sétált és diadalmasan kinyujtotta karját:

— Én majd megmondom! Itt a demonstráció, kedves Hugó, ahhoz, amit az imént hallottál tőlem. Szöszil, tudja-e, ki teszi a szépet a csinos szobacicájának?

— Néha egy katona szokott érte jönni a kapu elé, ha kimenője van.

— Ahá! Katona! Tessék... A katona elmegy a háborúba, ahol az élet nem drága, esetleg valami baj történhetik vele, s a cselédszobában máris átkozzák azt, aki a háborút kitalálta. Ime, egy elégedetlen a házban... Valaki, akinek különvéleménye van a lelkesedésről s nem osztja a mi felfogásunkat.

Komor legyintett:

— Hagyjuk ezt... Nevetséges, amit csinálunk. Vitatkozunk, mint egy akadémia, miközben a nép ordítozik odalent és a háborút élteti.

— Te ehhez nem értesz, kedvesem, — szakította félbe elutasítón Andor. — Téged nem érdekel, szívesen elhiszem, mert te csak üzletember vagy.

— Egyáltalán nem érzem megszégyenítőnek, ha annak tartasz.

— Nem is olyan szándékkal mondtam.

Hugó közbelépett:

— Ne veszekedjetek. Nem elég nekünk Szerbia, és a monarchia közt beállott hadiállapot, még a családban is kitörjön a háború?

— Inkább valami gyakorlati gondolatot szeretnék hallani, — mormogta Komor.

Az ügyvéd hozzálépett és félrevonta:

— Vásárolj burgonyát.

— Mit?

— Mondom, burgonyát.

— Miért éppen krumplit vegyek?

— Az jó lesz. A demokrata körben hallottam, hogy az élelmiszerek ára holnapra felszökik. Állítólag százszázalékos is lesz egyes cikkeknél az emelkedés. A szegény nép sok krumplit eszik...

Komor egy pillanatig tűnődött, aztán ragyogó arccal veregette meg a sógor vállát.

— Tényleg, nem rossz ötlet. Köszönöm, édes öregem. Ezért érdemes volt eltöltenem az estét. Hajnalban burgonyát és tojást vásároltatok, amennyit csak tudok. A tőzsdét alighanem úgyis bezárják egy időre, ott nem lesz dolgom. Csak ez a Balassa jönne haza, ő kereskedő volt, a tapasztalatainak hasznát vehetnénk.

— Légy nyugodt! Ahogy én ismerem, holnap már vonaton ül. Nem fogja visszatartani a gyereke születése, ha üzletről van szó.

— No, akkor ideje, hogy aludni menjek. Reggel korán kelek.

Sietve búcsúzott, de mire kilépett az utcára,, már nagy, kövér cseppekben esni kezdett. A csillagok egészen eltűntek az égről, komor, fekete fellegek borították be a mennyboltot, s a köveken, amelyeket átfűtött a nap, hidegszagú, fényes foltok támadtak. Szélroham sepert végig fütyülve a városon, a fák meghajoltak ereje alatt, a levelek elszakadtak ágaiktól és repültek az orkán szárnyán, tova, mint baljós üzenetek. A félénkebb és jámborabb lelkű polgárok otthagyták a tüntető tömeget, s hazafelé igyekeztek. A villamosok megteltek emberekkel, a lépcsőkön is fürtökben lógtak az utasok, csak a zenekarok mentek tovább is egyenletes lépésekkel, szakadatlanul indulókat fújva megszabott útjukon. A fáklyák sisteregtek s a dobok ázott kutyabőre tompábban szólt.

Komor intett egy üres fiakkernek.

— Tessék!

A kocsis lehajolt az ülésről s érezte rajta a sűrű pálinkaszagot. Bizonyára a háború örömére ivott valamelyik söntésben ő is.

A lovak kocogva megindultak s az ember, az ostorral lelkesen csápolva, egyszerre el kezdett énekelni:

Megállj, megállj, kutya Szerbia,
Nem lesz tiéd soha Bosznia...

Ha végetért a nóta, fáradhatatlanul újrakezdte, s Komor mosolygott: lám, így válik a politika az utca ügyévé. Egyszer megkocogtatta a kocsis hátát, s az szolgálatkészen abbahagyta az éneklést.

— Tessék, nagyságos úr!

— Mondja, öregem, van otthon burgonyája?

— Micsodám?

— Krumplija.

— Nincs nekem. Miért?

— Hát ha akar egy jó tanácsot, vegyen majd. Minél többet. Mert drága lesz hamarosan.

— Affene... Aztán miért?

— Mert háború lesz és megdrágulnak az élelmiszerek

A kocsis tűnődve nézett bele az esőbe, amely most már vesszősen, hidegen verte az utcát.

— Hát... lehet, hogy igaza van a nagyságos úrnak...

— Nem lehet, öregem, hanem egész bizonyosan. Csak ne mondja senkinek, hallgasson róla...

Igy. Lelkére kell kötni az embereknek a titoktartást, ha azt akarjuk, hogy a hír minél gyorsabban elterjedjen. A kocsis majd kiáll a standra, találkozik három komájával s azoknak bizalmasan továbbadja az értesülést. Utasok is akadnak még a fiakkerbe az éjszaka, azokkal is közli, hiszen kicsit italos és jólelkűnek látszik. Hadd tudják... Vegyenek burgonyát. A többi kocsis se hallgatja el, — reggelre száz ember suttog már a krumpliról, száz asszony siet a csarnokba, aggodalmas arccal, s a szomszédnak, barátnénak futtában még elmondja: lelkem, vegyél te is, ki tudja, mi lesz, biztos helyről hallottam. S mire a kereskedő standjához ér, csakugyan ott lesz a bizonyság. Egy egész várost meg lehet vadítani így, egyetlen nap alatt. Hisztériássá válik minden asszony, hiszen, — emlékezett, — május elsején, mikor a sztrájk fenyegetett, valósággal úgy festett minden háztartás, mintha ostromlott vár élelmiszer-magazinja lett volna.

Igaza van a sógornak... S a demokrata-körben jól spekulálnak... A tőzsde nem rossz dolog, de, úgy látszik, háború idején az emberek gyomrán lehet igazán rizikó nélkül spekulálni. Már látta a bankházat, mint élelmiszer-vállalkozót, s Balassa Judát hajnalban elképzelte a nagycsarnokban, a hajóállomáson, amint vagontételben, rakományszámra veszi a babot, borsót, szalonnát, krumplit, — egyáltalán mindent. Az ügynököket át kell állítani. Hagyják abba az egzota-papirok elhelyezését s vegyenek vidéken mindent.

— Folytatjuk. —

— MONDJA, ÖREGEM, VAN OTTHON SOK BURGONYÁJA?

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 12 P, félévre 6 P, negyedévre 3 P. Egyes szám ára 24 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

A FELDERÍTÉS NEM SIKERÜLT! Lángot vetett a front mögött lelőtt szovjet repülőgép. Személyzetéből két embert elfogtak a gránátosok s kettő a roncsok között végezte be életét. Az ukrán falu népe megcsodálja az összetört, megégett acélmadarat.

A lapot küldi: .....

Cím: .....

.....

Tábori posta szám: .....